

Silja Suhonen

***”HEITÄ EI VOI PITÄÄ KOVIN PAIKALLISINA
ASiantuntijoina, kun valitus tehdään
sadan kilometrin päästä”***

Susidiskurssit kahdessa suomalaisessa sanomalehdessä

TIIVISTELMÄ

Silja Suhonen: ”Heitä ei voi pitää kovin paikallisina asiantuntijoina, kun valitus tehdään sadan kilometrin päästä” – Susidiskurssit kahdessa suomalaisessa sanomalehdessä
Tampereen yliopisto
Johtamisen ja talouden tiedekunta
Huhtikuu 2023

Tiivistelmä:

Susi ja susikeskustelu herättävät tunteita puolesta ja vastaan. Viime vuosien susikannan kasvu Suomessa on yhtäältä nostattanut huolestunutta viestintää susialueilla asuvilta, mutta toisaalta nykyinen kannankoko ei ole Luonnonvarakeskuksen mukaan riittävä, jotta suden geneettinen monimuotoisuus säilyisi. Maa- ja metsätalousministeriö antoi joulukuussa 2021 asetuksen suden kannanhoidollisen metsästyksen poikkeusluville, joita myönnettiin enintään 20 metsästysvuodelle 2021–2022. Myönnetyt poikkeusluvut herättivät kiivasta mediakeskustelua sekä puolesta että vastaan.

Suomessa on perinteisesti vankka luottamus mediaan. Uutisointi voi luoda vahvoja mielikuvia susista ja luoda sellaista todellisuudenkuvaa, joka ei välttämättä pidä paikkaansa. Myös tunteet vaikuttavat siihen, miten median sisältöjä tulkitaan. Medialla on tärkeä rooli tuoda ympäristöasiat ja ratkaisua vaativat ongelmat osaksi julkista keskustelua.

Tässä kandidaatintutkielmassa tutkitaan susikeskustelua kahdessa suomalaisessa sanomalehdessä diskurssianalyysin keinoin. Tutkimuskysymykseni ovat: 1. Mitä teemoja ja toimijoita susiuutisoinnissa esiintyy? 2. Millaisia susiin liittyviä diskursseja susiuutisoinnissa on löydettävissä? Tämän tutkielman aineisto koostuu Helsingin Sanomien ja Maaseudun Tulevaisuuden 42 artikkelista, jotka julkaistiin 1.1.–30.4.2022 välillä.

Pyrkimyksenä on tuottaa tietoa fokusoidusti yhdestä suomalaisesta uhanalaisesta lajista, sudesta, ja sen asemasta yhteiskunnassamme luontokadon kiihtyessä. Aineistolähtöisen diskurssianalyysin avulla aineistosta nousi esiin yhdeksän vahvaa diskurssia: alueellisuus, vallankäyttö, tappaminen, epäluottamus, pettymys, tunteet, rikos, rinnakkaiselo ja vastakkainasettelu. Analyysin tuloksena voidaan todeta, että susiuutisointiin liittyy voimakkaita tunteita sekä puolesta että vastaan. Susikysymys Suomessa on alueellinen, luonteeltaan konfliktinen ja vallitsevaan susipolitiikkaan ollaan tyytymättömiä. Kiistellyn suden hyväksyttävyyttä ja rinnakkaiselon mahdollisuuksia halutaan kuitenkin lisätä niin hallinnon kuin susialueilla asuvien toimesta.

Avainsanat: susi, susipolitiikka, kannanhoidollinen metsästys, vastakkainasettelu, media, diskurssit, diskurssianalyysi

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck –ohjelmalla.

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	1
2 Ristiriitainen susi.....	3
2.1 Susikonfliktin taustaa.....	3
2.2 Susipolitiikan toimijat.....	5
2.3 Susipolitiikka.....	5
2.4 Kannanhoidollinen metsästys.....	7
3 Median rooli susikysymyksessä	9
4 Aineisto ja menetelmät	11
4.1 Aineiston kerääminen	11
4.2 Diskurssianalyysi.....	12
5 Susikeskustelun kirjo mediassa	14
5.1 Susiuutisoinnin teemat ja toimijat	14
5.2 Miten susista puhutaan mediassa? – Susiuutisoinnin diskurssit.....	15
5.2.1 Alueellisuuden diskurssi.....	15
5.2.2 Vallankäytön diskurssi	17
5.2.3 Tappamisen diskurssi.....	18
5.2.4 Epäluottamuksen diskurssi.....	19
5.2.5 Pettymyksen diskurssi.....	22
5.2.6 Tunteiden diskurssi.....	23
5.2.7 Rikoksen diskurssi	25
5.2.8 Rinnakkaiselon diskurssi.....	26
5.2.9 Vastakkainasettelun diskurssi	28
6 Johtopäätökset.....	34
7 Lähteet.....	37
8 Liitteet	42
8.1 Aineistoluettelo Helsingin Sanomat.....	42
8.2 Aineistoluettelo Maaseudun Tulevaisuus	43

1 JOHDANTO

Luontokato aiheuttaa huolta maailmanlaajuisesti samalla kun suurpetokannat näyttävät elpymisen merkkejä Euroopassa (Cimatti ym. 2021), mikä on aiheuttanut huolta kyseisten alueiden asukkaiden ja esimerkiksi maanviljelijöiden keskuudessa (Chandelier, Steuckardt, Mathevet, Diwersy & Gimenez 2018; Salvatori ym. 2021). Suomen kansallisen biodiversiteettistrategian tavoitteena on pysäyttää luonnon monimuotoisuuden väheneminen vuoteen 2030 mennessä (Ympäristöministeriö n.d.).

Ympäristöasiat, kuten luonnonsuojelulain uudistus sekä Euroopan unionin esitys luonnon ennallistamisesta aiheuttivat laajasti kiistaa Suomessa vuonna 2022. Luonnonsuojelulain laajassa uudistuksessa esitettiin muun muassa lisää suojeltavia luontotyyppejä, mikä sai hallituspuolue Keskustan äänestämään hallituksen esitystä vastaan yhdessä opposition kanssa (WWF 2022; Maaseudun Tulevaisuus 29.11.2022). Euroopan komission ehdotus luonnon ennallistamisasetukseksi (22.6.2022) aiheutti vielä suurempaa kiistaa, sillä ennallistamisen taloudellisten kustannusten nähtiin olevan Suomelle kohtuuttomia, koska Euroopan komissio katsoo, etteivät vapaaehtoiset toimet luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi enää riitä (Helsingin Sanomat 1.11.2022). Alkuvuonna 2022 poikkeuslupien myöntäminen suden kannanhoidolliseen metsästykseseen herätti kiivasta keskustelua sekä puolesta että vastaan ja siitä uutisoitiin laajasti muun muassa Ylen verkkosivuilla otsikoinnilla: ”Susijahti, joka ei koskaan alkanut – näin repivä riita susista leimahti jälleen” (Yle Uutiset 15.2.2022).

Susi ja susikeskustelu herättävät perinteisesti paljon tunteita puolesta ja vastaan. Suomi on viime vuosikymmenet ollut erittäin vihamielinen elinympäristö sudelle ja susiin suhtautuminen on usein negatiivista (Pulliainen & Rautiainen 2019, 133; Bisi & Kurki 2005, 6). Susikysymys on politisoitunut ja susikeskustelu polarisoitunutta (Ratamäki 2009, 15, 142) ja saattaa olla, ettei tulenarasta aiheesta edes aina haluta julkisesti keskustella.

Susi eli harmaasusi (*Canis lupus*) on Suomessa luokiteltu erittäin uhanalaiseksi eläimeksi (Hyvärinen, Juslén, Kemppainen, Uddström & Liukko 2019, 576) ja se on EU:n luontodirektiivin liitteen IV mukaan tiukasti suojeltu laji muualla Suomessa kuin poronhoitoalueella (92/43/ETY). Lisäksi susi on Suomessa rauhoitettu metsästyslain 37 §:n mukaan, koska se on luokiteltu riistaeläimeksi (615/1993). Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton (IUCN) punaisen listan mukaan susi on maailmanlaajuisesti kuitenkin elinvoimainen laji (Boitani, Phillips & Jhala 2018, 2). Sudella on oma

itseisarvo (Vilkka 1996, 168), ja lisäksi kaikkien lajien yhtäläinen oikeus olla olemassa on oleellinen peruste suden suojelemiseksi osana luonnon monimuotoisuutta (Laaksonen 2013, 178).

Suomessa suden uhanalaisuuden syy on metsästäminen eri muodot, kuten salametsästys ja kannanhoidollinen metsästys. Luvanvarainen kannanhoidollinen metsästys vaikuttaa susikannan kokoon niin, että uhanalaisuuden kriteeri täyttyy, vaikka laillinen metsästäminen ei varsinaisesti uhkaa suden olemassaoloa Suomessa. (Hyvärinen ym. 2019, 574.) Suden kannanhoidollisella metsästyksellä yhtäältä turvataan elinvoimainen susikanta ja toisaalta varmistetaan susialueilla asuvien ihmisten turvallinen asuinympäristö (Maa- ja metsätalousministeriö 2021c).

Suurpetojen tappaminen kuitenkin vaikuttaa tuntuvasti luontoon ja siten koko maailman ekotasapainoon ja hyvinvointiin. Sudet tuottavat ekosysteemipalveluja säätelemällä luonnollisesti esimerkiksi sorkkaeläinten, eli hirvien, kauriiden ja peurojen kantaa ja voivat näin ollen vähentää esimerkiksi hirvieläimistä aiheutuvia taloudellisia kustannuksia. Hirvien saalistaminen vaikuttaa myönteisesti Suomen hiilinielun ja suoraan ilmastonmuutoksen hidastamiseen. Suurpetoja uhkaavat maailmanlaajuisesti ja Suomessa elinympäristön ja ravinnon katoaminen, salametsästys ja tappaminen hyödykkeiksi, kuten turkiksiksi. (Haataja 2023, 160–161.) Suden katoaminen luonnosta vaikuttaa merkittävästi ekosysteemiin, minkä vaikutukset ihmiselle voivat olla vaikeasti ennustettavissa (Pulliainen & Rautiainen 2019, 87). Ihminen on suden suurin uhkatekijä.

Ympäristöpolitiikassa ja aluetieteessä ollaan kiinnostuneita ihmisen ja ympäristön suhteesta, siksi susikeskustelun tutkiminen on relevanttia niin ympäristöpoliittisten ratkaisujen vuoksi kuin aluetieteellisesti, sillä susipopulaatiot ovat Suomessa jakautuneita ja painottuvat tietyille alueille. Susikiista on kompleksinen ongelma, johon kietoutuvat monet eri toimijat paikallisväestöstä aina ylikansallisiin poliittisiin instituutioihin. Sekä kansainvälisesti, kansallisesti että paikallisella tasolla toimivalla medialla on tässä kohtaa suuri merkitys, koska se pystyy välittämään tietoa kompleksisen verkoston ääripäiden väliin ja toisaalta nostattamaan parhaimmassa tapauksessa rakentavaa ja ratkaisuhakuista keskustelua, jonka myös päättäjät huomaavat. Painava uutisointi kantautuu myös kansallisten rajojen yli.

Tutkielmani tavoitteena on selvittää miten suurpedoista, tässä tapauksessa susista, uutisoidaan ja miten niistä julkisessa mediassa kirjoitetaan. Susikeskustelun polarisoitumisen vuoksi olen kiinnostunut selvittämään, luoko uutisointi vastakkainasettelua eri ryhmien välille, esimerkiksi metsästäjien ja luonnonsuojelijoiden tai kaupunkilaisten ja maaseudun asukkaiden välille.

Tutkimuskysymykseni ovat: 1. Millaisia teemoja ja toimijoita susiuutisoinnissa esiintyy? 2. Millaisia susiin liittyviä diskursseja susiuutisoinnissa on löydettävissä?

Haluan tuoda lukijalle ymmärrettäväksi oman tutkijapositioni: luonnonystävänä kannatan luonnonsuojelua ja olen syvästi huolestunut luonnon monimuotoisuuden heikentymisestä ja lajikadosta niin Suomessa kuin maailmanlaajuisesti. Minulle sudet ovat ensiarvoisen tärkeitä vahvana osana Suomen biodiversiteettiä. En ole koskaan ymmärtänyt vihaa, joka niihin maassamme kohdistuu, vaikka ne lajina ovat ikivanha, lähes myyttinen osa maamme alkuperäistä luontoa. Tutkimuksellani haluan tehdä fokusoidusti työtä yhden uhanlaisen lajin – Suomen suden – suojelemiseksi. Ymmärrän, että tutkijana, ihmisenä, vaikutan aiemman tietoni ja kokemukseni pohjalta tämän tutkielman tulkintaan. Tavoitteenani on valottaa faktuaalisesti tietoisuutta suden asemasta yhteiskunnassamme. Samalla pyrin kiinnittämään vakavaa huomiota eläinten aseman ja oikeuksien parantamiseen yleisesti, yhden selkeän esimerkin ymmärtämisen kautta. Tavoitteeni on olla osana luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi tehtävää tutkimusta ja vastuullisia toimenpiteitä, niin aktiivisena kansalaisena kuin tämän tutkielman tekijänä.

Aluksi esittelen työni kirjallisuuskatsauksen, joka keskittyy Suomen susitilanteeseen, suurpetopolitiikkaan ja median rooliin tiedonvälittäjänä. Sitten esittelen tutkimuksessani käyttämäni aineiston ja menetelmät. Tutkimukseni analyysin olen jakanut kahteen osaan: ensin käsittelen yleisesti susiuutisoinnin teemoja, eli *mitä* susista tietosisällöllisesti uutisoitiin alkuvuonna 2022. Sen jälkeen analysoin, *miten* tai millä tapaa susista puhutaan mediassa hyödyntäen diskurssianalyysin keinoja. Aineistostani nousseet diskurssit ovat alueellisuus, vallankäyttö, tappaminen, epäluottamus, pettymys, tunteet, rikos, rinnakkaiselo ja vastakkainasettelu. Lopuksi pohdin suden asemaa peilaten sitä suurempaan mittakaavaan luontokadon kiihtyessä ja pohtien tulevaisuuden susikysymyksen tilaa monipaikkaisuuden näkökulmasta.

2 RISTIRIITAINEN SUSI

2.1 Susikonfliktin taustaa

Suden ja ihmisen välinen suhde on ristiriitainen (Bisi & Kurki 2005, 20). Turun seudulla 1800-luvulla tapahtuneet lastensurmat ja myöhemmin susikannan romahtaminen sekä 1990-luvun suden suojelun tiukentuminen ovat edelleen läsnä susikeskustelussa (Lähdesmäki 2020, 15). 1800-luvun lopulla susi

oli määritelty enemmänkin vahinkoeläimeksi ja sitä sai metsästää kuka tahansa. Etenkin lastensurmien takia sudet miltei hävitettiin metsästä. Susikannan romahtaminen on seurausta ihmisen käsityksestä oikeuteensa muokata luontoa omiin tarpeisiinsa. (Lähdesmäki 2020, 60; Ilvesviita 2005, 142.) Susitarinat ja sadut ihmissyönnestä ovat susipelon taustalla (Bisi & Kurki 2005, 6, 27–28). Ne heijastuvat edelleen aikamme susikeskusteluun, suomalaisten mielikuvaan ja käsitykseen sudesta, vaikka ihmisen kimppuun ne harvoin käyvät (Pulliainen 1984, 94; Pulliainen, Rautiainen, Hissa & Lehtelä 1999, 140).

Susi, kuten muutkin suurpedot elävät erämaissa ja maaseutumaisissa ympäristöissä, mikä tarkoittaa ihmisten joutuvan erilaiseen asemaan suhteessa suteen ja sen esiintyvyyteen. Maaseudun asukkaat kokevat tällöin suden aiheuttamat vahingot lähempänä kuin esimerkiksi kaupunkien asukkaat. Luonnonsuojelua koskevat tavoitteet ja päätökset ovat myös lähempänä maaseutumaisilla alueilla: niillä on enemmän ihmisen taholta muokkaamatonta luontoa suojeltavana kuin pitkälle muokatuissa kaupunkiympäristöissä. (Laaksonen 2013, 211–212.) Ratamäki (2009, 13–16) ja Laaksonen (2013, 211) toteavatkin, että susipolitiikka ja susikysymys ovat vahvasti maaseudun asia ja että ne näyttäytyvät ristiriitana maaseudun arjen ja luonnonsuojelun välillä ja konfliktiin ajaututaan erilaisten arvojen ja intressien vuoksi, esimerkiksi luonnonsuojelijoiden ja metsästäjien välillä. Lisäksi luonnonsuojelijoiden vedotessa esimerkiksi EU:hun paikallisväestö voi kokea, että luonnonsuojelijat ovat kytköksissä ulkopuolisiin vallan verkostoihin, kun taas luonnonsuojelijoiden mielikuvissa susialueiden paikallisväestön susikiistaa koskevien ajatusten ajatellaan olevan jopa kiihkomielisen susivastaisia. (Laaksonen 2013, 211.) Merkittävä konfliktia aiheuttava tekijä suden ja ihmisen välillä on kotieläinvahingot (Fernández-Gil, Cadete Da Rocha Pereira, Dias Ferreira Pinto & Di Silvestre 2018, 33).

Erilaiset arvot ja intressit syventävät susikysymystä. Olennaista susikiistassa on tieto ja siihen liittyvät ristiriidat. Tietoristiriidat vuorostaan linkittyvät valtakysymyksiin ja erilaisten tiedollisten lähteiden välisiin ristiriitoihin. Saadakseen valtaa eri toimijoilla on halu puuttua tiedontuottamiseen ja myös itse tuottaa ja jakaa tietoa. Paikallisesta näkökulmasta katsoen tilanne on ymmärrettävä siten, että kasvanut susikanta on aiheuttanut muutoksia paikallisväestön arjessa, esimerkiksi koiran käytössä metsästyksessä. Paikallisväestöllä on omakohtaisiin kokemuksiin perustuvaa tietoa susien liikkeistä, niiden aiheuttamista vahingoista ja lisäksi omasta asuinympäristöstään. (Laaksonen 2013, 211, 213.)

2.2 Susipoliittiset toimijat

Luonnon poliittisuus tarkoittaa Hailan ja Lähteen (2003) mukaan sitä, että luonto on osallisena ihmisten luomien yhteisöjen mahdollisuuksien muovautumisessa. Luonnossa olevien eläinten ja muiden olioiden sekä prosessien merkitys arvioidaan siten, miten ne nähdään määrittävän ihmisten toimeentulon mahdollisuuksia. Näin ollen niiden vaikutus ihmisten mahdollisuuksien muovautumiseen herättää yhteisöissä poliittisia kiistoja, joiden taustalla on toisilleen vastakkaisia etuja ja tavoitteita eri yhteiskuntapiireissä. (Haila & Lähde 2003, 9–10.) Susien kohdalla tämä näyttäytyy yhtäältä kotieläinvahinkoina ja toisaalta luonnonsuojeluna.

Ratamäen (2009) mukaan susipoliittiset toimijat voidaan suden lisäksi karkeasti jakaa neljään ryhmään: hallintoon, tiedontuottajainstituutioihin, kansalaisjärjestöihin ja paikalliseen väestöön. Suurpetoja ja niihin liittyviä päätöksiä hallinnoidaan maa- ja metsätalousministeriön toimesta. Myös ympäristöministeriö osallistuu päätöksentekoon silloin, kun asia koskee luonnonsuojelulainsäädäntöä ja siinä määriteltyä suotuisaa suojelutasoa, jonka puitteet puolestaan antaa EU:n luontodirektiivi. (Ratamäki 2009, 17–18.)

Luonnonvarakeskus (Luke) tiedontuottajana tuottaa tieteellistä tietoa esimerkiksi suden kannan koosta. Eri toimijat tuottavat tietoa omalta osaltaan, omasta näkökulmastaan, joten tiedotusvälineiden tarjoama tieto perustuu pääosin muiden toimijoiden tuottamaan tietoon. Ratamäki kuvaa tiedotusvälineitä suomalaisessa susipolitiikassa toimijoina, jotka seuraavat toisten toimijoiden toimintaa, reagoivat siihen ja raportoivat siitä. Suomen Metsästäjäliitto ry., Suomen luonnonsuojeluliitto (SLL) ja Luontoliiton Susiryhmä ovat tärkeimmät järjestöt, jotka ovat osa Suomen susipolitiikkaa ja ottaneet Suomen suurpetotilanteeseen kantaa. (Ratamäki 2009, 17–20.) Julkisessa keskustelussa eniten esillä ovat susivahingoista kärsineet paikalliset asukkaat, esimerkiksi porotalouden edustajat, koiranomistajat ja metsästäjät. Metsästäjillä on kahdenlainen rooli suhteessa susipolitiikkaan, sillä he edustavat vahingonkärsijöitä mutta osallistuvat myös suurpetojen kannanhoitoon. (Ratamäki 2009, 19–20.)

2.3 Susipolitiikka

Susi on poliittinen eläin ja termi ”susipolitiikka” onkin vakiintunut, sillä susikysymys on vahvasti politisoitunut ja hallinnollisesti ohjautunut niin, että keskustelu on muodostunut poliittiseksi (Ratamäki 2009, 14–15). Susikysymys on Suomessa luonteeltaan konfliktinen (Bisi & Kurki 2005,

141) ja se näkyy siten, että susi on luokiteltu uhanalaiseksi eläimeksi esimerkiksi EU:n luontodirektiivin mukaan, mutta on toisaalta erityisesti maaseudulla vahinkoa aiheuttava eläin ja vaikuttaa kielteisesti maaseudun arjen toimintoihin, esimerkiksi koira-avusteiseen metsästykseseen (Ratamäki 2009, 13). Eri sidosryhmät, kuten suojelutahot ja paikalliset asukkaat, pitävät EU:n komissiota keskeisenä toimijana suurpetopoliittikan ristiriitojen taustalla, kun komissio viestii susipoliittikan olevan kansallinen asia, vaikka maa- ja metsätalousministeriö katsoo EU:n luontodirektiivin ja sen kansallisen säädösjohdannaisen estävän tekemästä päätöksiä, joita eri sidosryhmät vaatisivat, kuten alueellinen päätöksenteko ja susikannan kasvattaminen (Bisi & Kurki 2005, 138–140).

Suomessa suden kannan määrää arvioi Luonnonvarakeskus. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan Suomessa oli maaliskuussa vuonna 2021 279–321 sutta (Heikkinen ym. 2021, 11). Suomen susikanta on kasvanut 1990-luvulta lähtien noin 10 prosenttia vuodessa (Maa- ja metsätalousministeriö 2022). Susikanta kuitenkin romahti 2005–2010 välisenä aikana n. 15 % vuosittain. Kannan romahduksen syyksi ei ole löytynyt muuta selitystä kuin salametsästys. (Pohja-Mykrä & Kurki 2013, 759; Rannikko 2020, 75.)

Suomessa suden kannanhoidon keinovalikoimassa on osana kannanhoidollinen metsästys, joka perustuu EU:n luontodirektiiviin (92/43/ETY) ja on kirjattu myös Suomen luonnonsuojelulakiin (1096/1996). Susikannan hoitosuunnitelmaan (2019) on kirjattu lyhyen aikavälin tavoite pienimmästä elinvoimaisesta susikannasta, joka tarkoittaa vähintään 25 lisääntyvää paria. Lisäksi pidemmän aikavälin tavoitteena on susikannan suotuisa suojelutaso. (Maa- ja metsätalousministeriö 2019; 2021b, 9–10.)

Luonnonvarakeskus on maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta tuottanut kaksivuotisessa hankkeessa, jonka loppuraportti julkaistiin syksyllä 2022, keinoja susikannan suotuisan suojelutason viitearvon määrittämiseksi (Maa- ja metsätalousministeriö 2021b, 3; Luonnonvarakeskus 2022b). Suotuisa suojelutaso tarkoittaa tilannetta, jossa laji selviytyy pitkällä aikavälillä elinkelpoisena luonnollisessa elinympäristössään eikä lajin luontainen levinneisyysalue pienene (92/43/ETY). Viitearvo voidaan määrittää yhteiskunnallisten valintojen kautta, koska viitearvoon liittyy sekä kysymyksiä suden biologiasta, että yhteiskunnallisesta halusta suojella sutta. Viitearvon, edellä mainituilla valinnoilla, määrittelee maa- ja metsätalousministeriö. (Luonnonvarakeskus 2022a; Mäntyniemi ym. 2022.)

Luonnonvarakeskuksen raportissa (2022) todetaan viime vuosikymmenten kasvusta huolimatta, Suomen susikannan geneettisen monimuotoisuuden heikenneen. Raportissa ilmenee uutena tietona muun muassa Suomen susipopulaatioiden eriytyminen itäiseen ja läntiseen populaatioon, mikä heikentää lajin monimuotoisuutta. (Mäntyniemi ym. 2022.) Nykyinen kannanhoitosuunnitelma vuodelta 2019 (Maa- ja metsätalousministeriö 2019; 2022) ei kuitenkaan huomioi tätä alueellista jakautumista itäiseen ja läntiseen populaatioon.

Susipopulaatioiden eriytyminen aiheuttaa huolta niin suden geneettisen monimuotoisuuden kuin luonnon monimuotoisuuden tilasta. Monimuotoisuutta heikentää susien liiallinen metsästys poronhoitoalueella (Fernández-Gil ym. 2018, 39). Ongelmana on muun muassa sukusiitosriski, joka heikentää suden eloonjäämistä ja lisääntymistä. Riski koskee etenkin Länsi-Suomen populaatiota. (Mäntyniemi ym. 2022.) Suomen susipopulaation geneettinen monimuotoisuus vaikuttaa koko skandinaaviseen susipopulaatioon, siksi susipopulaatioiden terveyden ylläpitäminen onkin tärkeää luonnonsuojelun kannalta (Räikkönen, Vucetich, Vucetich, Peterson & Nelson 2013).

Luonnonvarakeskuksen tuottaman raportin mukaan Suomessa, poronhoitoalueen ulkopuolella, voisi olla susia 1000 yksilöä, jotta geneettinen elinvoimaisuus säilyisi (Mäntyniemi ym. 2022). Maa- ja metsätalousministeriön tilaaman ja Luonnonvarakeskuksen tuottaman kaksivuotisen hankkeen ansiosta Suomen susikannasta on tarkempaa tietoa kuin koskaan aikaisemmin (Maa- ja metsätalousministeriö 2022). Raportissa esitetyt tutkimustulokset osoittavat päätöksentekijöille tarpeen susikannan hoitosuunnitelman päivittämisestä.

2.4 Kannanhoidollinen metsästys

Susikannan hoitosuunnitelmaan on kirjattu kannanhoidollinen metsästys osana susikannan hoidon toimenpiteitä (Maa- ja metsätalousministeriö 2019, 14, 17). Susikannan hoidossa on tärkeää tunnistaa eri osapuolten näkemykset. Suden turvaaminen osana suomalaista luontoa on tärkeää, mutta susireviirillä asuville ihmisille on tarjottava ratkaisuja rinnakkaiseloon suden kanssa. (Maa- ja metsätalousministeriö 2022.) Kannanhoidollista metsästystä osana kannanhoitoa on perusteltu salametsästyksen kitkemisellä ja suden sosiaalisen hyväksyttävyyden lisäämisellä (Maa- ja metsätalousministeriö 2019, 63).

Joulukuussa 2021 maa- ja metsätalousministeriö antoi asetuksen, jolla myönnettiin poikkeuslupa enintään 20 suden kannanhoidolliseen metsästykseseen 15.12.2021–31.7.2022 väliselle ajalle (Maa- ja metsätalousministeriö 2021a). Poikkeuslupapäätöstä perusteltiin vuoden 2021 susikannalla, joka oli suurin sataan vuoteen (Maa- ja metsätalousministeriö 2021c). Kaikista poikkeusluvista valittiin alueellisiin hallinto-oikeuksiin, joissa nämä luvat lopulta kaatuivatkin hallinto-oikeuksien välipäätöksiin. Poikkeusluvut suden kannanhoidolliseen metsästykseseen myöntää Suomen riistakeskus metsästyslain 41 a §:n mukaisesti (615/1993).

Kannanhoidolliset poikkeusluvut olivat suuri uutisaihe alkuvuonna 2022, sillä edellisen kerran kannanhoidollisia metsästyslupia myönnettiin vuosina 2015–2016 (Maa- ja metsätalousministeriö 2019, 62). Suomen luonnonsuojeluliitto kritisoi vuosien 2015–2016 kannanhoidollisen metsästyksen kokeilua epäonnistuneeksi, koska kyseisen ajanjakson aikana alfakuolleisuus oli suuri (Suomen luonnonsuojeluliitto 2016).

Vuoden 2021 asetus kannanhoidollisesta metsästyksestä sai niin ikään osakseen kritiikkiä Suomen luonnonsuojeluliitolta, sillä metsästysvuoden 2021–2022 kannanhoidollisen metsästyksen sisältöä valmisteltiin työryhmissä, joissa oli mukana myös Suomen luonnonsuojeluliitto. Luonnonsuojeluliiton mukaan osapuolten kesken oli sovittu, ettei kannanhoidollinen metsästys voisi alkaa ennen kuin suden suotuisa suojelutaso olisi määritetty. Luonnonvarakeskus oli maa- ja metsätalousministeriön toimeksiannosta tekemässä selvitystä suotuisan suojelutason viitearvoista, jonka loppuraportti julkaistiin syksyllä 2022. Nämä poikkeusluvut suden metsästykselle annettiin siis noin vuotta ennen lopullisen raportin julkaisua, joten viitearvojen määrittely oli vielä kesken. Luonnonsuojeluliitto lähetti yhdessä WWF:n ja Luontoliiton kanssa Euroopan komissiolle kantelun maa- ja metsätalousministeriön vuoden 2021 asetuksesta. (Suomen luonnonsuojeluliitto 2022.)

Kannanhoidollisen metsästyksen on kuitenkin osaltaan todettu olevan tehotonta ja haitallista suurpetojen aiheuttamien kotieläinvahinkojen torjunnassa ja suden sosiaalisen hyväksynnän parantamisessa. Vahingonkorvausjärjestelmää suositellaankin osaksi ennaltaehkäisevää keinovalikoimaa susikonfliktin ratkaisussa, mikäli paikallisen väestön toivotaan suvaitsevan susia ja elävän rinnakkain sovussa niiden kanssa. (Fernández-Gil ym. 2018, 33.) Tosin vahingonkorvausjärjestelmää on kritisoitu paikallisväestössä muun muassa siksi, että korvauksien määrää pidetään epärealistisina, kun kyse on esimerkiksi koiranmenetyksestä (Ratamäki 2009, 109–110).

3 MEDIAN ROOLI SUSIKYSYMYKSESSÄ

Medialla on vahva, vakiintunut rooli tiedonvälittäjänä sekä valtaa vaikuttaa ihmisten mielikuvaan esimerkiksi suurpedoista. Median on jopa nähty olevan neljäs osapuoli lainsäädäntö-, toimeenpano-, ja tuomiovallan rinnalla, koska medialla on valtaa luoda ja määritellä yhteiskunnallista keskustelua. Toisaalta median toimintaan vaikuttavat yhtä lailla yhteiskunnan säädökset ja muut normit, joten media ei voi yksin vaikuttaa siihen, miten julkinen keskustelu rakentuu. (Seppänen & Väliverronen 2012, 170, 184–185.) Uutisaihetta työstäessään toimittaja tekee journalistisia valintoja kiinnittäessään huomiota tiettyyn asiaan ja jättäessään pois jonkin toisen asian (Seppänen & Väliverronen 2012, 90). Journalistit itse luovat kuvaa keskustelun aiheena olevasta ilmiöstä (Peuhkuri 2004, 172). Tämä osoittaa medialla olevan valtaa vaikuttaa siihen, miten asiat esitetään, eli representoidaan.

Suomessa on perinteisesti vahva luottamus mediaan, joka jo itsessään kantaa paljon valtaa mutta myös vastuuta siitä, miten tietoa välitetään. Suomalaisten luottamus mediaan on kasvanut vuosien 2020–2022 välillä (Reuters Institute 2022, 15). Ojalan ja Matikaisen (2022) mukaan luottamus valtakunnalliseen mediauutisointiin on vahvaa, mutta luottamus uutismediaan instituutiona näyttää heikentyneen ja eriytymistä yksilö- ja ryhmätasolla on havaittavissa viime vuosikymmenen aikana (Ojala & Matikainen 2022, 60–62).

Medialla on tärkeä rooli tuoda ympäristöasiat ja ratkaisua vaativat ongelmat julkiseen keskusteluun (Väliverronen 2014, 135). Viimeisimmän luontosuhdebarometrin (2022) mukaan suomalaisten huoli luonnon tilan heikkenemisestä on kasvanut. Sen mukaan 80 % vastanneista on huolestuneita tai erittäin huolestuneita luonnon tilasta globaalisti ja Suomen luonnon tilasta 56 % on huolestuneita tai erittäin huolestuneita. (Ympäristöministeriö 2022.) Medialla on myös tärkeä rooli osana kansalaisjärjestöjen toimintaa tuomalla niiden poliittiset päämäärät näkyviksi ja organisoimalla samalla omaa toimintaansa moniäänisesti esimerkiksi sosiaalisessa mediassa (Seppänen & Väliverronen 2012, 13).

Uutisointi voi luoda vahvoja mielikuvia esimerkiksi susista ja luoda sellaista todellisuudenkuvaa, joka ei välttämättä pidä paikkaansa. Sosioekonominen asema ja ympäristötekijät vaikuttavat median välittämän tiedon vastaanottamiseen. Esimerkiksi maanviljelijä ymmärtää susista uutisoinnin eri tavalla kuin kaupungissa toimistossa työskentelevä henkilö. Vaikka lukijalla olisi hyvä tietämys susista ja susitilanteesta se ei estä sitä, etteikö lukija suhtautuisi susiuutisointiin ilman kritiikkiä.

Tunteet vaikuttavat siihen, miten tulkitsemme median sisältöjä. Uutisia luetaan omien käsitysten ja maailmankuvan perusteella, jolloin sellaiset uutiset, jotka eivät vastaa käsityksiämme ohitetaan helposti, sillä ne tekevät olomme epämukavaksi. (Laaksonen 2013, 207.)

Susiaiheisissa uutisissa esiintyy usein asiantuntija, joka esittää tieteeseen pohjautuvia näkemyksiä. Asiantuntijan auktoriteetti voi näyttäytyä lukijalle niin, että asiantuntijan mielipide on oikeampi kuin uutisessa esiintyvän tavallisen ihmisen mielipide. (Laaksonen 2013, 207.) Toisaalta, jos asiantuntijan ja tavallisen ihmisen mielipide tehdään samanarvoiseksi, voi se aiheuttaa tasapuolisuusharhaa mediassa. Tasapuolisuusharha (*false balance*) tarkoittaa tilannetta, jossa media tekee pakonomaisen tasapainon eri mielipiteiden kannattajille, vaikka oikeaa tieteellistä kiistaa asiasta ei ole. Perusteluja ei voi verrata keskenään, jos kiistellyn aiheen vastapareina ovat tieteellinen ja kokemusperäinen tieto, koska tieteellinen tieto pätee yleisemmin kuin yksittäisen ihmisen kokemus kiistelystä asiasta; mutta omakohtainen kokemus on kokijalleen itselleen todellisempaa kuin tieteellinen tieto. (Sarja 2016, 138.)

Faircloughin (1997) mukaan mediatekstit eivät lähtökohtaisesti vain ”heijasta todellisuutta”, vaan pikemminkin niissä luodaan todellisuudesta omia muunnelmia, jotka vaihtelevat tekstintuottajien yhteiskunnallisen aseman, etujen ja päämäärien mukaan (Fairclough 1997, 136). Se miten asiat kehystetään ja representoidaan, eli miten asiat esitetään uudelleen ja tuodaan läsnä olevaksi, on tärkeä huomioida susikeskustelussa. Uutisten kehystäminen kiistoiksi, kilpailuksi, peliksi tai teatteriksi on tyypillistä erityisesti poliittisten sisältöjen uutisoinnissa. Uutisten kehystämisestä eivät vastaa yksinomaisesti uutisten toimittajat, myös muilla yhteiskunnallisilla toimijoilla ja instituutioilla, kuten hallituksella ja viranomaisilla, on valtaa vaikuttaa siihen, miten uutiset kehystetään. Esimerkiksi ilmastonmuutoksen ja luonnonsuojelun uutisointia kehystetään mieluummin käyttämällä sympaattista saimaannorppaa esittämään konkreettisesti ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon kuin esimerkiksi suurpetoa. (Seppänen & Väliverronen 2012, 92–100.) Media onkin keskeinen näyttämö, jossa luontoa koskevia kulttuurisia tulkintoja luodaan. Kaupungistumisen ja suurkaupungeissa asumisen myötä luontokäsitys ja -kokemus perustuvat enemmän median välittämään kokemukseen ja käsitykseen kuin välittömään fyysiseen kokemukseen luonnosta. (Svane-Mikkelsen 2018, 225–226.)

Median uutisoinnissa kielenkäytöllä on merkitystä erityisesti susista puhuttaessa. Pulliaisen (2013, 23–24) mukaan otsikointi ja uutisissa käytetty kieli ohjaavat lukijoita tehokkaammin kuin sanomalehtien pääkirjoitukset. Pulliainen ja Rautiainen (2019) ehdottavatkin, että tiedotusvälineet

harkitsisivat tapauskohtaisesti, miten susista kirjoitetaan ja julkaistaanko susipelkoa tai susivihaa sisältäviä juttuja ylipäättään (Pulliainen & Rautiainen 2019, 147). Pulliainen ym. (1999) ovat analysoineet teoksessa *Suurpetomme: karhu, susi, ahma, ilves* erityisesti vuosina 1960- ja 1970-luvuilla suurpedoista käytyä mediakeskustelua. Teoksen mukaan suurpedot personoidaan, eli saadaan näyttämään mediassa tarkoituksenomaisesti ihmisiä kiusaavina ”kelmeinä” ja keskustelu oikeuttaa käymään ”tasapäiseen taisteluun” suurpetoja vastaan. (Pulliainen ym. 1999, 128.) Takula (2020, 82) vertaa susista käytyä mediakeskustelua noitavainoihin, kun uutiskynnys ylittyy jo suden liikkumisesta reviirollaan. Vastakkainasettelulla haetaan draamaa mutta toisaalta sillä pyritään tuomaan esiin monta puolta ja vältetään antamasta liikaa valtaa esimerkiksi yhdelle asiantuntijalle (Sarja 2016, 138). Tiedotusvälineissä susista uutisointi on kielteisimmillään siellä, minne susi on palannut vastikään. Kielteinen asenne susista uutisoinnissa leviää median välityksellä jopa sinne, missä paikallisia kokemuksia susista ei vielä ole. (Laaksonen 2013, 207.)

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

4.1 Aineiston kerääminen

Tutkielmani aineisto perustuu 42 susiaiheiseen artikkeliin, jotka on kerätty Helsingin Sanomien (HS) ja Maaseudun Tulevaisuuden (MT) verkkojulkaisuista. Valitsin tämän ajankohdan, sillä oletan, että artikkeleissa esiintyy vuoden 2021 lopulla kannanhoidollisen metsästyksen aiheuttamaa keskustelua, josta alkuvuonna 2022 uutisoitiin laajasti.

Päädyin tutkimaan susiin liittyviä uutisia Helsingin Sanomien ja Maaseudun Tulevaisuuden verkkosivuilta, koska ne ovat molemmat valtakunnallisia sanomalehtiä ja tavoittavat päivittäin huomattavan laajan lukijakunnan; uusimman Kansallisen Mediatutkimuksen (2022) mukaan Helsingin Sanomien kokonaistavoittavuus viikoittain on 1 698 000 lukijaa ja Maaseudun Tulevaisuuden on 544 000 lukijaa (KMT 2022). Molemmat ovat valtakunnallisia medioita, mutta HS painottaa enemmän kaupunkinäkökulmaa ja MT taas maaseudun katsantoa.

Tässä media-analyysissä keskityn vain kirjoitettuun, alkuperäiseen tekstiin, joten analyysin ulkopuolelle jäävät uutisartikkeleihin liittyvät kuvat, videot sekä artikkeleissa mahdollisesti esiintyvät linkit muihin artikkeleihin tai tutkimuksiin.

Artikkelit hain molempien lehtien verkkosivujen hakutoiminnoilla. Ensimmäisellä haulla 'susi' sain HS:n sivuilta osumia 77. Jatkoin haulla 'susi, sudet', jolloin sain osumaksi vain 13 artikkelia, joten kävin kaikki artikkelit läpi 'susi'-hakusanalla ja tein lopullisen karsinnan käsin, eli kävin jokaisen artikkelin läpi ja etsin miten hakusana 'susi' esiintyy artikkelissa. Aineistosta on jätetty pois susijengiaiheiset, Susi-nimillä julkaistut tai -nimisistä kertovat sekä sellaiset artikkelit, joissa esiintyy susiaiheisia sanontoja. Artikkelit on julkaistu kaupunki-, kotimaa-, politiikka- ja pääkirjotus-osastoissa.

Näiden rajausten jälkeen artikkeleita jäi jäljelle 23, joista olen vielä jättänyt pois sellaiset artikkelit, jotka käsittelevät susia enimmäkseen koiraksi kesyyntymisen näkökulmasta eivätkä olisi relevantteja tutkimukseni näkökulmasta. Tämän jälkeen artikkeleita jäi jäljelle 19. Tästä karsin edelleen viisi artikkelia, joissa susi mainitaan vain ohimennen esimerkkinä, eikä uutinen itsessään koske susia. Lopputulokseksi aineiston kooksi HS:n artikkeleiden osuudesta jäi 14 artikkelia.

MT:n sivuilta sain ensimmäisellä haulla 'susi' 62 osumaa. Tämän haun jälkeen kokeilin hakusanoja yhdessä 'susi, suden ja sudet', jolloin sain osumia 58. Kävin artikkelit yksitellen läpi, minkä jälkeen karsin pois artikkeleita, jos sanat 'susi', 'suden' tai 'sudet' esiintyivät artikkeleissa vain sivuamalla artikkelin pääaihetta, joka ei suoraan koskenut susia. Artikkeleista on myös karsittu pois Susi-nimillä julkaistut artikkelit, jotka eivät koskeneet susia. Näiden karsimisten jälkeen artikkeleiden lukumääräksi jäi lopulta 28. Artikkelit on julkaistu maatalous-, metsä-, pääkirjoitus- ja uutiset-osastoissa. Aineistoni koko on näin ollen yhteensä 42 artikkelia HS:n ja MT:n verkkosivuilta. Artikkelit löytyvät tämän työn liitteistä.

Aineistoni koostuu 42 mediatekstistä, jotka on julkaistu Helsingin Sanomien ja Maaseudun Tulevaisuuden verkkosivuilla, joten päädyin kvalitatiiviseen eli laadulliseen tutkimukseen diskurssianalyysin keinoin.

4.2 Diskurssianalyysi

Diskurssianalyysi tutkimusmenetelmänä nojaa sosiaalisen konstruktionismin teoriaan (Jokinen, Juhila & Suoninen 2016, 251). Sosiaalinen konstruktionismi pohjaa käsitykseen kielen ja todellisuuden yhteydestä. Kielenkäyttö käytäntönä ei ainoastaan kuvaa maailmaa, vaan se myös merkityksellistää, rakentaa, uusintaa ja muuntaa sitä. Diskurssianalyysissä ollaan kiinnostuneita siitä

”mitä sanotaan” ja ”miten sanotaan”, missä tilanteissa sekä millaiset seuraukset näillä voi olla sosiaalisen todellisuuden rakentumisella. (Jokinen ym. 2016, 26–27.)

Faircloughin (1997) mukaan yksi diskurssianalyysin kysymyksistä on se, missä määrin konteksti on merkityksellinen analysoitaessa diskurssikäytäntöjä. Etenkin mediaa tutkittaessa on huomioitava laajempi sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys tapahtumasta, josta viestitään. Alustavat, keskeneräiset ja ristiriitaiset kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset tulevat esiin median muuttuvissa diskurssikäytännöissä, siksi tiedotusvälineiden tekstit tulisikin nähdä arvokkaana tutkimusmateriaalina näitä muutoksia tutkittaessa. (Fairclough 1997, 71–73.)

Olen tutustunut laajaan tutkimusaineistooni avoimesti ilman selkeärajaista otetta, joka ohjaisi minua vain tiettyjen diskurssien äärelle. Aineistolähtöisen analyysin vaiheet olivat: 1) tekstitiedostojen huolellinen lukeminen yksitellen 2) tekstitiedostojen HS ja MT keskinäinen vertailu 3) eri teemojen tunnistaminen ja koodaaminen 4) analyysiyksiköiden luokittelu ja kategorisointi teemoittain.

Tallensin kaikki alkuperäiset artikkelit ensin pdf-muodossa, minkä jälkeen tallensin artikkeleiden tekstit erillisiksi tekstitiedostoiksi, koska keskityn analyysissani vain alkuperäiseen tekstiin. Tallensin HS:n ja MT:n artikkelit omiksi tekstitiedostoiksi. Luin tekstit huolellisesti läpi monta kertaa ymmärtääkseni artikkeleiden sisällön kokonaisuutena. Koska analyysini on myös aineistolähtöistä, on kokonaisuuden ymmärtäminen oleellista analyysia tehtäessä. Kokonaisuuden hahmottamisen jälkeen vertailin HS:n ja MT:n artikkeleita keskenään ja huomasin pian, että molemmissa, sekä HS:ssä että MT:ssä, uutisoidaan samoista asioista, mutta uutisoinnin painotus on jokseenkin erilaista. Tämän jälkeen teemoittelin karkeasti artikkeleiden sisältöä hyödyntäen värikoodausta. Värikoodauksen avulla pystyin hahmottamaan ja tunnistamaan voimakkaita diskursseja susiuutisoinnissa. Tallensin värikoodatut sitaatit vielä omaksi tekstitiedostoksi, mikä helpotti analyysin tekoa ja sen syventämistä.

Kerätyn aineiston artikkelit ovat julkisia eivätkä tällöin sisällä arkaluontoista tietoa. Artikkeleissa esiintyy paljon nimiä, jotka olen osittain jättänyt mukaan analyysiin, jos se on vaikuttanut tekemääni analyysiin. Nimet, jotka olen jättänyt analyysiin, kuuluvat henkilöille, jotka ovat julkisessa ammatissa, eli tässä aineistossa he ovat ministereitä, kansanedustajia tai jonkin liiton edustajia. Yksittäisten ihmisten, kuten tilallisten tai paikallisten nimet, olen jättänyt analyysista pois, vaikka ne ovatkin julkista tietoa. Nimillä ei kuitenkaan ollut analyysin kannalta merkitystä.

5 SUSIKESKUSTELUN KIRJO MEDIASSA

Tässä osiossa esittelen analyysini tulokset. Luku 5.1 käsittelee yleisemmin susiuutisoinnin teemoja eli mitä susiuutisoinnissa tapahtui alkuvuonna 2022. Luku 5.2 ja alaluvut 5.2.1–5.2.9 käsittelevät tarkemmin sitä, miten susista puhutaan mediassa ja tarkemmin aineistostani nousseita susiaiheisia diskursseja.

5.1 Susiuutisoinnin teemat ja toimijat

Susista uutisoitiin muun muassa kannanhoidollisen metsästyksen (18 artikkelia), metsästysrikosepäilyjen (8 artikkelia), suden lopettamisen (4 artikkelia), susihavaintojen (2 artikkelia) ja petovahinkotorjunnan (2 artikkelia) yhteydessä. Erityistä mediahuomiota kannanhoidollisten poikkeuslupien vuoksi sai syrjäinen Saunajärven susilauma, joka elää Kuhmossa, Kainuun maakunnassa. 18:sta myönnetystä poikkeusluvasta jopa 8 myönnettiin Saunajärven susilaumaan, mikä olisi tarkoittanut koko lauman metsästämistä. Aineiston mukaan kannanhoidollisia lupia myönnettiin koko laumalle tai susipariskunnalle, koska aikaisempien kokemusten mukaan yksittäisten susien metsästäminen on voinut esimerkiksi heikentää lauman saalistuskykyä ja johtaa lopulta lauman hajoamiseen, mikä olisi taas voinut aiheuttaa enemmän susivahinkoja (HS 26.1.2022).

Kyseinen lauma on myös siitä erityinen, että se on rajalauma, joka elää osittain Suomen ja osittain Venäjän puolella, joten lauman metsästäminen ei olisi vaikuttanut Suomen susikannan kokoon, koska aineiston mukaan kyseistä laumaa ei lasketa suotuisan suojelutason viitearvoon mukaan (HS 26.1.2022). HS julkaisi kattavan artikkelin (6.2.2022) Saunajärven susilaumasta, joka valotti lauman elämää syrjäisellä alueella.

Toinen poikkeuksellinen susiuutinen oli Helsingissä Kehä I:llä auton alle juossut susi, joka jouduttiin lopettamaan poliisin toimesta. MT julkaisi asiasta yhden uutisen (22.2.2022) ja laajemmin se oli esillä HS:n artikkeleissa (22., 23. & 25.2.2022). HS:n artikkeleissa pohdittiin kyseisen suden liikkeitä, missä se liikkui ja minne se oli menossa. Lopetettu susi kuljetettiin Ouluun Ruokaviraston tutkittavaksi, jossa selvisi, että susi oli ollut hyväkuntoinen ennen liikenneonnettomuutta. Tapaus oli poikkeuksellinen, sillä Helsingissä harvemmin sutta tavataan.

Aineistossani ovat selkeästi läsnä susipolitiikan eri toimijat. Siinä nousee esiin Ratamäen (2009) luokittelemat neljä ryhmää: hallinto, tiedontuottajainstituutiot, kansalaisjärjestöt sekä paikalliset asukkaat. Aineistossa hallinnon ryhmään kuuluvat eduskunta ja hallitus, Suomen riistakeskus poliitikot, ministerit, alueelliset hallinto-oikeudet, maa- ja metsätalousministeriö, Euroopan unioni sekä poliisi. Tiedontuottajainstituutioina esiintyvät Luonnonvarakeskus ja Ruokavirasto. Aineistossani kansalais- ja muihin etujärjestöihin lukeutuvat Suomen Metsästäjäliitto, Euroopan metsästäjäliitto, ympäristö- ja luonnonsuojelujärjestöt sekä suurpetohavainnoinnin vapaaehtoiset, reviiryhteistyöntekijät ja vapaaehtoiset suden DNA:n keräilijät. Paikalliset asukkaat esiintyvät aineistossa esimerkiksi susialueiden asukkaina, metsästäjinä, tilallisina, koiranulkoiluttajina tai huolestuneina vanhempina.

5.2 Miten susista puhutaan mediassa? – Susiuutisoinnin diskurssit

Tässä osiossa analysoin tarkemmin, miten susista puhutaan Helsingin Sanomien ja Maaseudun Tulevaisuuden artikkeleissa. Aineistostani nousee esiin yhdeksän vahvaa diskurssia: alueellisuuden, vallankäytön, tappamisen, epäluottamuksen, pettymyksen, tunteiden, rikoksen, rinnakkaiselon sekä vastakkainasettelun diskurssit.

5.2.1 Alueellisuuden diskurssi

Susikysymys on painottunut maaseudulle (esim. Laaksonen 2013, 211), mikä on huomattavissa esimerkiksi kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupien myöntämisinä alueellisesti. Alueisiin, joissa susia esiintyy, aineistossa viitataan susireviireinä, susialueina ja -maakuntina sekä pelkkänä maaseutuna. Kannanhoidollisen metsästyksen uutisoinnissa painotettiin paljon niitä alueita, joihin poikkeuslupia oli myönnetty.

”Poikkeusluvut kohdistuivat kahdeksaan suteen Kuhmon Saunajärven laumasta, Liminka-Lumijoen alueen Revonlahden susipariin, viiteen suteen Kauhajoki-Karvian alueelle Lauhanvuoren laumaan ja kolmeen suteen Someron, Nummi-Pusulän ja Tammelan alueelle Somerniemien laumaan.”

(MT 19.1.2022)

”Kanta on kasvanut etenkin Länsi- ja Lounais-Suomessa.”

(HS 31.1.2022)

Alueellisuus ilmenee ensimmäisessä aineistoesimerkissä niiden alueiden luettelemisella, joihin poikkeuslupia sudenmetsästykseseen myönnettiin. Alueellisuus ilmenee aineistoesimerkissä myös susiparin tai -lauman nimeämisellä sen alueen mukaisesti, jolla sudet elävät, esimerkiksi ”Revonlahden susipari” ja ”Somerniemen lauma”. Jälkimmäinen aineistoesimerkki ilmentää susipopulaatioiden jakautumisen itäiseen ja läntiseen populaatioon (Mäntyniemi ym. 2022) ja on myös nähtävissä tässä aineistossa niin ikään myönnettyjen poikkeuslupien perusteella. Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion (2022) mukaan susireviirit olivat painottuneet Länsi-Suomeen (Luonnonvarakeskus 2022c). Paikallisesti susien lukumäärä voi olla suuri pienessä maaseutukylässä, koska susi on laumaeläin (Ratamäki 2009, 13).

”Norjassa päätettiin jatkaa viime viikolla susien metsästystä, vaikka siitä valitettiin.”

(MT 17.2.2022a)

”Susijahti alkoi Ruotsissa 2. tammikuuta ja päättyi tämän viikon tiistaina 15.2.”

(MT 17.2.2022b)

Alueellisuus ei rajoitu pelkästään Suomeen. Aineistossa on esillä myös Euroopan maat ja huoli suurpetojen läsnäolosta EU-maissa. Ruotsin ja Norjan susitilanteista, jotka ovat hyvin samankaltaiset kuin Suomessa, uutisoitiin myös, sillä molemmissa maissa oli käynnissä samaan aikaan suden kannanhoidollinen metsästys kuin oli Suomessakin tarkoitus olla.

”---suurpetojen kannan kasvua ei seurata ja rajoiteta Euroopassa, minkä seurauksena sudet, karhut ja ilvekset siirtyvät maaseudulle ja jopa kaupunkeihin.”

(MT 10.1.2022)

Sekä EU-maihin, Ruotsi mukaan luettuna, että Norjaan viittasi vain MT, mikä antaa vaikutelman laajemmasta katsannosta ja vertailusta pohjoismaiseen susitilanteeseen. HS mainitsi muista maista vain Venäjän Saunajärven susilauman yhteydessä. HS ei uutisoanut muiden maiden susitilanteesta rajatulla aikavälillä, mikä taas voi luoda mielikuvaa siitä, että susitilanne olisi kärjistynyt vain Suomessa, vaikka suurpetokonfliktia on havaittavissa myös muissa maissa, kuten MT:n artikkeleista ja aikaisemmin esittelemästäni kirjallisuudesta käy ilmi. Kun jotain jätetään pois, niin voi se muuttaa ilmiön merkitystä ja herättää tässä tapauksessa kysymyksen siitä, että miksi juuri Suomessa toimitaan näin, vaikka susikonflikti ja -kysymys eivät näyttäisi olevan vain Suomessa tapahtuva ilmiö.

Alueellisuus ilmenee tässä aineistossa myös metsästysrikosepäilyjen painottumisena Itä-Suomeen. Analysoin metsästysrikoksia sekä salametsästystä tarkemmin rikoksen diskurssiluvussa 5.2.7.

5.2.2 Vallankäytön diskurssi

Tämä voisi olla myös politiikan tai susipolitiikan diskurssi, mutta valitsin diskurssinimikkeeksi ”vallankäyttö”, koska juuri vallankäytön jakautuminen painottuu aineistossani. Edellä esittämässäni kirjallisuudessa ihmisen valta suhteessa luontoon ja siellä oleviin eläimiin näyttäytyy niille annettavina merkityksinä, jolloin luonto politisoituu (Haila & Lähde 2003, 9–10).

Susi on tyypillinen ympäristökonflikti (Bisi & Kurki 2005, 141). Susikannan hallintaan tarvitaan poliittisia keinoja, lainsäädäntöä sekä paikallista osaamista esimerkiksi paikallisen asukkaan tuntemusta alueesta. Suden kannanhoitamiseen tarvitaan valtioneuvoston alaisen maa- ja metsätalousministeriön tasoista päätöksentekoa, joka taas siirtyy seuraavalle tasolle Suomen riistakeskukseen ja sieltä eteenpäin kohti käytännön tasoja.

”Vaasan, Turun ja Pohjois-Suomen hallinto-oikeudet ovat kieltäneet suden kannanhoidolliseen metsästyksen myönnettyjen poikkeuslupien täytäntöönpanon. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että suden kannanhoidollinen metsästys ei toteudu.”

(MT 28.1.2022)

Aineistoesimerkissä vallankäyttö ilmenee, kun susipolitiikan hallinnointi näyttää yhtäältä ministeriön ja toisaalta ministeriön julkisoikeudellisten alaisten toimilla, joilla käytetään valtaa susien kannanhoitoon liittyvissä kysymyksissä. Aineistoesimerkissä ilmenee alueellisten hallinto-oikeuksien valta puuttua sekä maa- ja metsätalousministeriön että Suomen riistakeskuksen jo aiemmin antamaan asetukseen ja myönnettyihin poikkeuslupiin. Koska jo myönnettyjen poikkeuslupien täytäntöönpanot kuitenkin kaatuivat alueellisissa hallinto-oikeuksissa, voi vallankäytön nähdä myös alueellisena. Kannanhoidollisen metsästyksen peruunnuttua epäluottamus hallintoon, eli päätöksentekijöihin ja ylipäätään suurpetopolitiikkaan näyttää selvästi aineistossani. Käsittelen epäluottamusta suurpetopolitiikkaan tarkemmin diskurssiluvussa 5.2.4.

”Poliisi lopetti tiistaina liikenneonnettomuudessa loukkaantuneen suden Pakilan Teboilin kohdalla.”

(HS 23.2.2022)

Viranomaisena poliisilla on merkittävä rooli voiman- ja vallankäyttäjänä esimerkiksi niissä tapauksissa, joissa suurpeto, tässä tapauksessa susi, joudutaan lopettamaan vakavan loukkaantumisen vuoksi. Poliisilain (872/2011) 16 §:n mukaan poliisilla on oikeus lopettaa sellainen eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmiselle, vahinkoa omaisuudelle tai on vaaraksi liikenteelle. Poliisin läsnäolo näyttäytyy aineistossa myös rikosten ja metsästysrikosepäilyjen yhteydessä, joista tarkemmin diskurssiluvussa 5.2.7.

5.2.3 Tappamisen diskurssi

Suden kannanhoidollinen metsästys, siihen myönnetyt poikkeusluvut ja lopulta niiden peruuntuminen oli alkuvuoden 2022 suuri susiaiheinen uutinen, mikä painottuu tässä aineistossa. Kaatolupia perusteltiin kannanhoidolla ja mediassa näistä luvista keskusteltiin sekä HS:n että MT:n artikkeleissa ”kannanhoidollisena metsästyksenä”, ”kannanhoidollisina poikkeuslupina” ja ”tappolupina”, ”susijahtina”, suden ”poistamisena”, ”ampumisena” ja ”tappamisena”.

”Maa- ja metsätalousministeriö antoi joulukuussa asetuksen, jolla se myönsi suden kannanhoidolliseen metsästyksen luvan 20 suden tappamiselle vuonna 2022. Kannanhoidollisia lupia myönnettiin ensi kertaa sitten vuoden 2016.”
(HS 28.1.2022b)

”Suomen riistakeskus ei ole myöntänyt poikkeuslupaa Lauhanvuoren susilauman tappamiseksi.”
(MT 22.2.2022)

”Susijahti loppui ennen kuin ehti alkaakaan”
(HS 6.2.2022)

Aineistossa tappaminen, ampuminen, metsästäminen ja poistaminen ovat toistensa synonyymejä, samasta asiasta puhutaan eri tavoin ja eri termein. Sanoilla ”tappaminen” ja ”susijahti” on voimakas lataus ja ne voivat herättää toisenlaisia mielikuvia kuin esimerkiksi metsästäminen tai poistaminen, jotka voidaan kokea enemmänkin neutraaleina ilmaisuina susikannan hoitamiseksi.

”Laumoja on vierekkäin, ihan hyvin susia pystyisi täältä poistamaan.”
(HS 31.1.2022)

Sitaatissa ”laumojia on vierekkäin” antaa vaikutelman, että susia olisi alueella hyvinkin paljon ja, että niitä pystyisi ”poistamaan” eli tappamaan ilman, että se vaikuttaisi susikantaan tai sen uhanalaisuusstatukseen. Koska Suomen susikanta on vahvasti jakautunut Suomessa (esim. Mäntyniemi ym. 2022), niin paikallisesti ja alueellisesti susia saattaa esiintyä paljonkin.

Edellisessä sitaatissa puhuu Kuhmon kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, Tuomas Kettunen, joka on myös Keskustan kansanedustaja. Aineiston mukaan hän on tehnyt yhdessä Hannu Hoskosen, joka on myös Keskustan kansanedustaja, kanssa kantelun susista eduskunnan oikeusasiamiehelle (HS 31.1.2022). Lisää kannanhoidollisten poikkeuslupien arvostelusta alaluvussa 5.2.4.

”Mutta jos Saunajärven laumaa ei ammuta vahinkojen eikä edes Suomen susikannan rajoittamisen takia, miksi se sitten ammutaan? Syynä taitaa olla ainoastaan se, että maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä (kesk) halusi antaa puolueen äänestäjille vähän punaista lihaa.”

(HS 28.1.2022a)

Sitaatti on HS:n pääkirjoituksesta, jossa otettiin kantaa kannanhoidollisiin poikkeuslupiin etenkin Saunajärven susilauman kohdalla. Kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupia pohditaan maa- ja metsätalousministeri Jari Lepän ”antaneen” puoluepoliittisista syistä. Sitaatin ”halusi antaa” kytkeytyy myös vallankäytön diskurssiin ilmentämällä ministerin valtaa ”antaa” äänestäjille haluamaansa, aivan kuin maa- ja metsätalousministeri olisi yksin asetuksen takana ja vastuussa susien tappamisesta.

Saunajärven susilaumaan kohdistuneet poikkeusluvut herättivät ihmetystä, koska poikkeuslupia haettiin vahinkoperusteisesti, eli susien liikkumisella pihapiireillä ja ihmisarkuuden vähenemisellä, vahinkoperusteiset hakemukset kuitenkin kyseenalaistettiin kyseisen susilauman tuntevien parissa, joista tarkemmin alaluvussa 5.2.9. Lopulta kahdeksan poikkeuslupaa koko lauman metsästämiseksi myönnettiin kannanhoidollisista syistä.

5.2.4 Epäluottamuksen diskurssi

Alkuvuoden 2022 epäonnistunut susijahti herätti osakseen arvostelua ja epäluottamusta puolin ja toisin. Tämä epäluottamuksen diskurssi käsittelee lisäksi suurpetopolitiikan arvostelua ja asiantuntijuuden kyseenalaistamista.

”Ympäristö- ja ilmastoministeri Emma Kari (vihr) puolestaan vaatii, että päätökset uhanalaisten suurpetojen kannanhoidollisesta metsästyksestä pitää siirtää maa- ja metsätalousministeriöltä koko hallitukselle.”
(HS 31.1.2022)

”Joka kolmas MT:n aluevaalikoneeseen vastannut ehdokas on sitä mieltä, että aluevaltuustoille tulee antaa oikeus päättää susien kaatoluvista alueellaan. Puolet ehdokkaista ei halua susipäätöksiä alueille. Joka kymmenes ei osaa ottaa kantaa väitteeseen.”
(MT 14.1.2022)

Epäluottamus ilmenee ensimmäisessä aineistoesimerkissä, kun ilmasto- ja ympäristöministeri Emma Kari esitti vaatimuksen, että päätökset suden metsästyksen poikkeusluvista siirrettäisiin maa- ja metsätalousministeriöltä hallitukselle. Emma Karin mukaan kaikki eivät ota luontokatoa tosissaan Suomessa ja siksi päätöksenteko tulisi siirtää koko hallitukselle. MT:n aluevaalikoneen ehdokkaista taas joka kolmas on sitä mieltä, että poikkeusluvut sudenmetsästykseseen tulisi siirtää aluevaltuustoille.

Suurpetopolitiikkaa on arvosteltu jo pitkään. Ympäristöjärjestöt tai luonnonsuojelujärjestöt kyseenalaistavat uhanalaisen lajin hallinnoinnin kuuluvan maa- ja metsätalousministeriölle ja perustelevatkin suurpetojen hallinnoinnin siirtämistä ympäristöministeriölle. Aineistoesimerkeistä käy ilmi aiemmin kirjallisuudessa esitetty arvostelu ja ristiriita esimerkiksi maaseudun ja luonnonsuojelijoiden välillä: kannanhoidon katsotaan painottuneen liikaa metsästykseseen, jolloin muut mahdolliset keinot hallita susikantaa eivät ole kehittyneet nykyisen hallinnollisen tilanteen takia (Ratamäki 2009, 140) ja toisaalta maaseudun asukkaat kokevat mahdollisuuksiensa vaikuttaa susipolitiikkaan olevan vähäiset, kun päätökset tehdään heidän vaikutusmahdollisuuksiensa ulkopuolella (Laaksonen 2013, 211). Aineistossa näyttäytyvät eri toimijoiden tietoristiriidat; eri toimijat näkevät oman tiedon puolueettomana ja vastakkaisen toimijan taas puolueellisena (Ratamäki 2009, 107).

”Pikku porukka kävelee valtiovallan yli---”
(MT 2.2.2022)

Epäluottamus vallitsevaan susipolitiikkaan ilmenee kyseenalaistamalla luonnonsuojeluyhdistysten oikeus valittaa poikkeuslupien täytäntöönpanosta. ”Pikku porukalla” Kuhmon riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja Olavi Pääkkönen viittaa luonnonsuojeluyhdistyksiin, jotka olivat tehneet valitukset poikkeusluvista hallinto-oikeuksiin. Ilmaisuuksien luo mielikuvaa siitä, että

luonnonsuojelijoilla olisi erityisempi asema vaikuttaa päätöksentekoon suoraan. Laaksosen (2013, 211) mukaan maaseudun asukkaat liittyvät kaupunkilaiset usein luonnonsuojelijoihin, joiden koetaan olevan kytköksissä ulkopuolisiin vallan verkostoihin, jolloin ”pikku porukka” voi kumota maa- ja metsätalousministeriön asetuksella Suomen riistakeskuksen toimeenpanemat sudenmetsästyksen poikkeusluvut. Paikalliset asukkaat pitävät epäoikeudenmukaisena sitä, että suden suojelusta päätetään kaukana susialueista ja paikallisten näkemykset ja toiveet sivuutetaan vallitsevassa suurpetopolitiikassa (esim. Rannikko 2012, 79). Edellä olevat aineistoesimerkit osoittavat susipolitiikan monimutkaisen luonteen, ja susikysymystä ovat Bisi ja Kurki (2005, 141) luonnehtineet tyyppilliseksi ympäristökonfliktiksi. Vastakkainasettelu on huomattavaa, mitä analysoin enemmän diskurssiluvussa 5.2.9.

”Hoskonen ei usko Luken tieteellistä arviota susikannan koosta vaan sanoo susia olevan paljon enemmän – siis liikaa. Hänen mielestään susien poistolupia pitäisi saada paljon nykyistä helpommin.”
(HS 31.1.2022)

Epäluottamus tieteeseen ja asiantuntijuuteen ilmenee kyseenalaistamalla susikannan koko. Sitaatin Hoskonen on Keskustan kansanedustaja Hannu Hoskonen, joka oli tehnyt aiemmin diskurssiluvussa 5.2.3 esiintyneen Tuomas Kettusen kanssa kantelun susista eduskunnan oikeusasiamiehelle. Aineistoesimerkin voi ymmärtää sisältävän tasapuolisuusharhaa (*false balance*) kun media tekee tasapainon eri mielipiteiden kannattajille, vaikka oikeaa tieteellistä kiistaa asiasta ei ole (Sarja 2016, 138). Tiedontuottajainstituution, eli tässä tapauksessa Luonnonvarakeskuksen tieteelliseen tietoon perustuvaa susikannan kokoa ei uskota ja näkemys perustuu mitä ilmeisimmin omiin tai muiden, esimerkiksi äänestäjien kokemuksiin, viestintään ja mielipiteisiin susitilanteesta ja sen hallinnasta. Nämä perustelut eivät kuitenkaan käy täysin selväksi aineiston artikkelissa.

”Susi tulee saada siirrettyä pois luontodirektiivin IV liitteestä liitteeseen V, kuten tilanne on Suomen poronhoitoalueella ja Virossa [---] Suden kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupien voimassaoloa tulee muuttaa määrämittäisestä 15 vuorokauden ajasta asetuksella määrätyksi metsästysajaksi, joka alkaa joulukuun alussa ja kestää maaliskuun loppuun”
(MT 28.1.2022)

Epäluottamusta ja arvostelua saa osakseen myös EU:n luontodirektiivi, johon Suomi on sitoutunut osana Euroopan unionia. Suomen Metsästäjäliitto esittää suden siirtämistä EU:n luontodirektiivin

liitteestä IV liitteeseen V. Liite IV on luettelo tiukkaa suojelua edellyttävistä eläin- ja kasvilajeista. Liite V on luettelo eläin- ja kasvilajeista, joiden ottaminen luonnosta ja hyväksikäyttö voi vaatia hyödyntämisen sääntelyä. (92/43/ETY.) Suden (*Canis lupus*) siirtäminen liitteeseen V tarkoittaisi käytännössä väljempää suojelua kuin liitteen IV tarkoittamalla tavalla. Poikkeusluville myönnettiin 15 vuorokautta aikaa, mikä sai niin ikään osakseen arvostelua, kun poikkeusluvista hallinto-oikeuksiin tehdyt valitukset estivät sudenmetsästyksen.

5.2.5 Pettymyksen diskurssi

Edellisessä diskurssissa käsittelemäni epäluottamuksen lisäksi vallitseva susipolitiikka ja kannanhoidollinen metsästyksen tuottivat myös laajaa pettymystä. Aineistossa ilmenee pettymystä Metsästäjäliiton ja ympäristöjärjestöjen tahoilta.

”Metsästäjäliitto on äärettömän pettynyt siihen, että hallinto-oikeudet näyttävät estävän suden kannanhoidollisen metsästyksen tänä talvena. [---] Liitto vaatii myös lupaviranomaisten toimintamahdollisuuksien parantamista. Oikeusperusteet, joihin perustuen pyyntiluvat voidaan myöntää, on määriteltävä selvemmin.”
(MT 28.1.2022b)

”Ympäristöjärjestöt arvostelevat ratkaisua. Suomen luonnonsuojeluliiton mukaan päätös oli ennenaikainen, koska suden suotuisan suojelutason määrittely on vielä kesken.”
(HS 26.1.2022)

Metsästäjäliitto ilmaisi olevansa äärettömän pettynyt suden kannanhoidollisen metsästyksen peruuntumiseen ja vaatii lupaviranomaisen toiminnan tehostamista. Ympäristöjärjestöt taas arvostelivat riistakeskuksen myöntämiä poikkeuslupia susien tappamiselle, koska suotuisan suojelutason viitearvojen määrittäminen oli vielä kesken.

”---susijahdin vaihtuminen hallinnolliseksi farssiksi on suuri pettymys alueilla, joilla sudesta on tullut monella tapaa ihmisten arkeen vaikuttava tekijä.”
(MT 31.1.2022)

Pettymystä susipolitiikkaan luonnehdittiin MT:n pääkirjoituksessa hallinnolliseksi farssiksi, kun kannanhoidollinen metsästyksen ei alkanutkaan. Kannanhoidollisten poikkeuslupien myöntäminen ja

niiden lopullinen kaatuminen alueellisiin hallinto-oikeuksien välipäätöksiin, kertoo suurpetopolitiikan kompleksisesta luonteesta, mikä voi mediassa näyttäytyä juuri vastakkainasetteluna, poliittisena teatterina ja erityisesti kiistanä (Seppänen & Väliverronen 2012, 98) eduskuntapuolueista Keskustan ja Vihreiden välillä. Analysoin tarkemmin eduskuntapuolueiden eriäviä susipoliittisia näkemyksiä diskurssiluvussa 5.2.9.

5.2.6 Tunteiden diskurssi

Susi herättää voimakkaita tunteita puolesta ja vastaan. Susiuutisointikin voi olla tunteisiin vetoavaa ja sitä myös luetaan omien tunteiden pohjalta. Laaksosen (2013, 207) mukaan tunteet vaikuttavat siihen, miten tulkitsemme mediaa ja sen sisältöä. Susi herättää paljon tunteita tässäkin aineistossa. Edellisissä diskurssiluvuissa käsittelemäni epäluottamuksen, pettymyksen ja tyytymättömyyden lisäksi pelko, kärsimys, suru ja huoli nousevat esiin aineistosta. Edellä mainitut tunteet liittyvät voimakkaasti suden läsnäoloon, toisin kuin epäluottamus ja pettymys liittyivät vallitsevaan susipoliittiseen tilanteeseen.

"Susivahingoista kärsivillä kotieläintiloilla, koiriaan varjelevilla metsästäjillä ja lapsilleen koulukyytejä järjestävillä vanhemmilla mitta alkaa olla täynnä."
(MT 31.1.2022)

"Yksikin isäntä sanoi, että kun pimeällä lähtee navetalle, niin pitää monta kertaa taakse vilkaista. Pari sutta on tullut katsomaan lapsia, jotka odottavat koulukyytiä---"
(MT 2.2.2022)

Kärsimys ja pelko ilmenevät ensimmäisessä aineistoesimerkissä paikallisten asukkaiden kokeneen susien aiheuttamia kotieläinvahinkoja. Koiria "varjellaan" ja lapsien vanhemmilla on "mitta täynnä" susien läsnäolon aiheuttaman pelon vuoksi. Jälkimmäisessä sitaatissa puhuu diskurssiluvussa 5.2.4 esiintynyt Olavi Pääkkönen, joka viitanee alueen asukkaiden hänelle kertomiin kokemuksiin. Sitaatti "yksikin isäntä" luo kuitenkin mielikuvaa, että havainto näistä susista voisi olla keksitty, se on epämääräinen. Ilmaisuu on puhekielinen ja perustuu jonkun toisen havaintoon tai kokemukseen susista. Tosin paikallisilla asukkailla on ensisijaisen tärkeää tietoa ja tuntemusta alueista, joilla susia elää (Laaksonen 2013, 213) ja sitä tulee arvostaa osana tiedontuottamista.

Susiin liitetään vahvasti pelko ja puhutaankin susipelosta, joskin tässä aineistossa ei esiinny kertaakaan sellaisenaan sana ”susipelko”. Susiin kohdistuvaa pelkoa kuitenkin representoidaan lapsina, jotka odottavat koulukyytiä ja joita pari suttu on tullut katsomaan kenties saalistusmielessä. Uhkan kohdistuminen lapsiin on tehokas tapa vedota tunteisiin. 1800-luvun lastensurmat eivät näytä unohtuneen. Tietävästi susi on Suomessa tappanut ihmisen viimeksi 1800-luvun lopulla Turun seudulla ja siksi nämä tapaukset ovat jättäneet tuntuvan muistijäljen, vaikka tapauksesta on yli sata vuotta aikaa (esim. Teperi 1977; Lähdesmäki & Ratamäki 2015, 24–25; Pulliainen & Rautiainen 2019, 92).

Pulliaisen ym. mukaan (1999, 128) mediassa susia on personoitu ihmisiä tahallaan kiusaaviksi ”kelmeiksi”. Tässä aineistossa ei ilmene suden personointia niinkään, mutta edellisessä aineistoesimerkissä susien toimijuutta personoidaan ikään kuin sudet olisivat tarkoituksella tulleet ”katsomaan” koulukyytiä odottavia lapsia. Susipelon ylläpitäminen tai siihen viittaaminen uutisoinnissa voi olla keino, jolla saataisiin alueellisesti toivottuja sudenkaatolupia. Takulan (2020) mukaan susihavaintoja tehtäillään ja niitä etsitään alueilta, joissa susia elää, jotta susille saataisiin helpommin tappolupia. (Takula 2020, 82.) Pulliaisen ja Rautiaisen (2019) mukaan suurpetoja koskeva uutisointi on asiallisempaa kuin aikaisemmin, mutta asiaton petovastainen kirjottelu näyttää siirtyneen sosiaaliseen mediaan ja verkkouutisten kommenttikenttiin (Pulliainen & Rautiainen 2019, 147).

"Toivon, että suurpetojen ihmisille ja kotieläimille koituvat vahingot tuodaan esiin ja siihen sekä suurpetojen maaseutualueille aiheuttamaan uhkaan saadaan todellinen muutos---"
(MT 10.1.2022)

Huoli ja pelko ilmenevät myös suurpetokannan kasvusta ja siitä aiheutuvasta mahdollisesta uhkasta Euroopassa. Aineistoesimerkissä puhuu Euroopan viljelijöitä edustavan Copa-Cogecan lammastyöryhmän puheenjohtaja Michele Boudoin. Tämän aineiston perusteella suomalainen suurpetopoliittinen kysymys näyttäytyy samankaltaisena myös muualla Euroopassa, jossa suurpetokannat ovat elpyneet ja niitä, aineiston mukaan, nähdään aleilla, joilla ne eivät ole aiemmin liikkuneet. Toiveikkuuttakin on havaittavissa tässä aineistossa ja käsittelen sitä tarkemmin alaluvussa 5.2.8.

5.2.7 Rikoksen diskurssi

Tämän aineiston perusteella susiuutisointiin liittyy rikoksen diskurssi. Susiin on kohdistunut laitonta metsästystä, metsästysrikos- ja eläinsuojelurikosepäilyjä, kuten myrkytyspäily ja suden yliajo. Poliisi instituutiona on läsnä susiuutisoinnissa. Poliisi on osana suurpetojen aiheuttamien vaaratilanteiden torjuntaa Suomessa, siksi se myös esiintyy sellaisissa artikkeleissa, jotka käsittelevät esimerkiksi suden lopettamista, jota analysoin vallankäytön diskurssiluvussa 5.2.2. Rikos mainitaan myös silloin kun rikosta ei epäillä, esimerkiksi kun loukkaantunut susi on löytynyt.

”Itä-Suomen Poliisilaitos epäilee, että useita ihmisiä osallistui laittomaan suden metsästyksen Ilomantsissa Pohjois-Karjalassa loppuvuonna 2020.”
(HS 25.1.2022)

”Lieksassa todetun susien myrkyttämistapauksen yhteydessä on ilmennyt, että suurpetohavainnoinnin ja reviiriyhteistyön parissa toimivia vapaaehtoisia on esitutkintapöytäkirjan mukaan kytkeytynyt tapahtumiin.”
(MT 3.2.2022)

Tässä aineistossa metsästysrikosepäilyt painottuvat Itä-Suomeen, mihin susien esiintyvyydenkin on osittain painottunut. Susialueilla asuvat kokevat vaikutusmahdollisuuksiensa susipoliittiseen päätöksentekoon vähäisiksi (esim. Laaksonen 2013, 211), mikä voi johtaa suden laittomaan metsästyksen, kun valta otetaan ”omiin käsiin” (Rannikko 2012, 79), mikä viittaa myös vallankäyttöön. Jälkimmäisessä sitaatissa ilmenee vapaaehtoisten toimijoiden liittyneen suden myrkytystapaukseen, mikä herättää kysymyksen sudenkannanhoitoon osallistuvien toimijoiden luotettavuudesta.

”Se, että susia ei siedetä, on ilmennyt paikoin laittomana tappamisena. Sutta myös suojellaan intohimoisesti.”
(HS 31.1.2022)

”Tiedossa on, että metsästysrikollisuus on piilorikollisuutta, johon liittyy kylillä vahvasti vaikenemisen kulttuuri.”
(MT 20.2.2022)

Rikos ilmenee aineistossa myös salametsästyksenä ja siitä vaikenemisena. Jälkimmäisen aineistoesimerkin sitaatin kirjoittaja on MT:n erätoimittaja, joka ottaa kantaa loppuvuoden 2021 laajaan metsästysrikosuutisointiin. Näihin metsästysrikostapauksiin, joista aineiston perusteella uutisoitiin laajalti loppuvuonna 2021, viitataan myös tässä aineistossa.

Rikoksenteelijät salaavat tekonsa, joten salametsästyksestä on vaikeaa saada tietoa (Rannikko 2020, 76–77). Luontoliiton Susiryhmän (2013) mukaan salametsästys on Suomessa yleistä ja painottuu etenkin poronhoitoalueelle ja itäiseen Suomeen eli alueille, missä sutta esiintyy (Jokinen ym. 2013, 14). Tuoreen tutkimuksen (2020) mukaan susialueilla asuvat, yhä enenevässä määrin, eivät hyväksy suden laitonta tappamista ja pitävät sitä rikoksena (Rannikko 2020). Aineistossakin tulee esiin se, että mikäli suden kantaa ei säännellä poliittisilla päätöksillä voi se lisätä susien laitonta tappamista.

”On näyttöä, että metsästyksen totaalikielto yhdistettynä tiukkaan suojelemaan edistää eläinten laittoman tappamisen hyväksyntää”
(MT 19.3.2022)

Salametsästys ei kuitenkaan ole ongelma ainoastaan Suomessa (Fernández-Gil ym. 2018). Myös edellinen aineistoesimerkki on jo aiemmin mainitun Copa-Cogecan tiedotteesta ja liittyy suurpetokonfliktiin Euroopan tasolla, josta MT uutisoi ja jota pohdin aiemmin diskurssiluvussa 5.2.1. Aineistoesimerkissä viitataan tiukan lajisuojelun lisäävän toista ääripäätä, eli laitonta tappamista ja sen hyväksyntää ja ilmentää suurpetotilanteen olevan ongelmallista ja ratkaisua vaativaa myös muualla Euroopassa. Mitä lähempänä sutta ollaan, sitä todennäköisemmin se koetaan ongelmana. Seuraavaksi analysoin toimivan yhteiselön mahdollisuuksia rinnakkaiselon diskurssissa.

5.2.8 Rinnakkaiselon diskurssi

Edelliset diskurssit ovat painottuneet susiuutisoinnin negatiivisiin sävyihin. Tässä rinnakkaiselon diskurssiluvussa käsitelen aineistosta nousseita viitteitä toiveikkuudesta ja halusta ratkaista susiin liittyviä ongelmia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

”Sudet kuuluvat luontoon, mutta haluan suojella omiani. Laumanvartijat tuovat rauhallisen unen”
(MT 11.3.2022)

Halu rinnakkaiseloon suden kanssa ilmenee esimerkiksi susialueilla asuvien tilallisten valmiutena kokeilla keinoja suojella omia eläimiään esimerkiksi laumanvartijakoirien avulla ilman, että sudelle aiheutettaisiin vahinkoa tai vaaraa. ”Sudet kuuluvat luontoon” on hyvinkin vahva signaali toiveesta rinnakkaiseloon suden kanssa. Vaikka sudet kuuluvat luontoon halutaan pitää huolta omista eläimistä, jotka tässä tapauksessa ovat lampaita, laumanvartijakoirien avulla. Tässä esitetäänkin halukkuutta saada ratkaisuja maaseudun susikysymykseen ilman, että se tarkoittaisi esimerkiksi merkittävää suden kannanhoidollista metsästämistä. Aineistoesimerkki viittaa myös siihen, etteivät *kaikki* tilalliset ja maaseudulla, susialueilla, asuvat ole susivastaisia.

”Suurin osa näytteistä [suden DNA] on vapaaehtoisilta kerääjiltä ja keräysvastaavilta. Heidän lisäksi näytteitä keräsivät Suomen riistakeskuksen ja Luken työntekijät.”

(MT 31.3.2022)

Aineiston artikkeleissa uutisoitiin suden DNA-keräilyn päättymisestä. Luke ja Suomen riistakeskus johtavat suden DNA:n keräilyä, jotta susista saataisiin tarkkaa tietoa. DNA:ta kerätään suden jätöksistä, joita keräävät Luken ja Suomen riistakeskuksen työntekijöiden lisäksi vapaaehtoiset kansalaiset. Aineiston mukaan talven 2021–2022 välillä vapaaehtoisten keräämät näytteet kasvoivat edellisestä kaudesta. Sudesta tarvitaan tarkkaa ja luotettavaa tietoa, jonka nojalla voidaan harjoittaa tehokkaampaa suurpetopoliittikkaa ja saada ratkaisuja toimivaan rinnakkaiseloon suden kanssa. Vapaaehtoisuuteen perustuva DNA-keräily kertoo ihmisten halusta osallistua tiedon tuottamiseen ja edistää yhteistyötä eri toimijoiden välillä.

”---susikannan hoitosuunnitelman tavoite on edistää susien sietämistä ja hyväksyttävyyttä. Tähän pyritään yhteistyöllä ja avoimella vuorovaikutuksella. Myös kannanhoidollinen metsästyksen hoitosuunnitelman keinovalikoimassa.”

(HS 31.1.2022)

”Jotta varmistetaan suurpetokantojen säilyminen ja edistetään sekä sosiaalista hyväksyntää että onnistunutta rinnakkaiseloa ihmisten kanssa, tarvitaan aktiivista ja joustavaa kannanhoidoa, FACE esittää tiedotteessaan.”

(MT 19.3.2022)

Suurpetotilanteen hankaluus on olemassa myös muissa EU-maissa. Jälkimmäinen aineistoesimerkki on FACE:n tiedotteesta, josta MT uutisoi. FACE on Euroopan metsästäjäliitto, joka edustaa

eurooppalaisten metsästäjien etuja ja kestävän metsästyksen tavoitteita Euroopassa (FACE n.d.). Aineistoesimerkki ilmentää samanlaisia kysymyksiä, tavoitteita ja toiveita eurooppalaisittain suhteessa suupetohallintaan kuin mitä Suomessa on: eri sidosryhmien välistä yhteistyötä halutaan edistää, jotta niin suurpedot kuin ihmiset saisivat elää omassa rauhassaan. Toisaalta kannanhoidollisen metsästyksen on nähty olevan myös tehoton keino lisätä suden hyväksyttävyyttä (Fernández-Gil ym. 2018, 33).

”Toivoisin nyt rauhaa ja maltillisuutta susikeskusteluun ja sitä, että Kuhmossa kaikki – niin sudet kuin ihmisetkin – saisivat elää turvallisesti---”
(HS 31.1.2022)

Sitaatissa puhuu kuhmolainen kansanedustaja Kettunen, joka esiintyi aiemmin diskurssiluvussa 5.2.3 perustellen kannanhoidollista metsästystä Kuhmon alueella ja joka oli aineiston perusteella myös tehnyt kantelun oikeusasiamiehelle susista. Samassa artikkelissa Kettunen kuitenkin toivoi malttia susikeskusteluun, jotta ihmiset ja sudetkin saisivat elää turvallisesti. Susien turvallisuudella viitataan mitä ilmeisimmin Suomessa tapahtuvaan suden salametsästyksen, jota pohdin edellisessä diskurssiluvussa 5.2.7.

Tämän aineistoni sekä aiemmin esittämäni, pitkälle historiaan nojaavan kirjallisuuden perusteella, on toimiva rinnakkaiselo suden kanssa kompleksinen ja hankala prosessi. Jotta ihminen ja susi voisivat Suomessa elää rauhallisesti tahoillansa, vaatii se kannanhoidon lisäksi ihmiseltä myös muutoin kokonaisvaltaisesti toimivaa ja tervettä luontosuhdetta.

Suomalaisten huoli luonnosta ja sen tilasta on kasvanut. Suomalaiset ovat kuitenkin enemmän huolissaan luonnon tilasta globaalisti kuin Suomen luonnon tilasta. (Ympäristöministeriö 2022.) Luontosuhde on moninainen ketju, jossa vaikuttavat henkilökohtaiset, historialliset, kulttuuriset ja taloudelliset tekijät ja se on jatkuvasti muutoksessa (Björklund ym. 2022, 10–11). Tämän aineiston perusteella luontosuhde näyttäytyy osittain ristiriitaisena: susi on luontokappale, joka herättää vastustusta, mutta myös puolustusta.

5.2.9 Vastakkainasettelun diskurssi

Aineistoa läpikäydessä huomasin pian, että vastakkainasettelu on vahva diskurssi HS:n ja MT:n artikkeleissa. Näiden kahden median sisällön vertailussa nousee jo itsessään jonkinlaista

vastakkainasettelua. Kuten aineistoa esiteltäessä käy ilmi, aineiston koosta kaksikolmasosaa on MT:n artikkeleita ja se tulee tämän tutkielman kannalta tiedostaa.

Aineiston artikkeleissa onkin havaittavissa vastakkainasettelua esimerkiksi luonnonsuojelijoiden ja paikallisten asukkaiden välillä ja eduskuntapuolueiden välillä. Molempien HS:n ja MT:n verkkouutisten sisällöstä yleisesti on huomattavissa vastakkainasettelua esimerkiksi kaupungin ja maaseudun välillä sekä luonnonsuojelijoiden ja metsästäjien välillä. Vastakkainasettelu ei ole räikeää mutta kuitenkin havaittavissa ”rivien välistä” seuraavissa esimerkeissä, joissa implikoidaan susialueiden asukkaiden huolen vähättelyä.

”Heitä [luonnonsuojelujärjestöjä] ei voi pitää kovin paikallisina asiantuntijoina, kun valitus tehdään sadan kilometrin päästä.”

(MT 2.2.2022)

”Ratkaisu oli helpotus luonnonsuojelijoille, joiden mielestä koko metsästys olisi ollut ennenaikainen. [---] Raskas pettymys se oli niille, jotka halusivat, että susikantaa säädeltäisiin metsästyksen avulla. Esimerkiksi Suomen metsästäjäliitto kertoi tuoreeltaan olevansa tyrmistynyt tilanteesta.”

(HS 31.1.2022)

Susipolitiikassa vastakkain ovat usein maaseudun asukkaat ja luonnonsuojelijat, (Ratamäki 2009, 13) jotka yhdistetään usein kaupunkilaisiin (Laaksonen 2013, 211). Mediassa luodaan draamaa asettamalla vastakkain eri mielipiteiden edustajia (Sarja 2016, 138). Edellisessä sitaatissa vastakkainasettelua luodaan poikkeuslupaa hakeneen toimesta maaseudun asukkaiden ja luonnonsuojelijoiden välille. Luonnonsuojelijat voidaan nähdä myös kaupunkilaisina, kuten ”sadan kilometrin päästä” implikoi, että valitus tehdään sen verran kaukaa, ettei valituksen tekijöillä ole tuntemusta alueesta, jossa susia esiintyy tai ylipäättään samaistumispintaa maaseudun arkeen. ”Sadan kilometrin”-välinen kuilu ilmentää vastakkainasettelun ”me” ja ”ne”-asetelmaa. Jälkimmäisessä aineistoesimerkissä luonnonsuojelijoiden ”helpotus” ja Suomen Metsästäjäliiton ”raskas pettymys” taas ilmentävät vastakkainasettelun lisäksi eräänlaista kilpailuastelemaa näiden kahden eri toimijan erilaisesta suhtautumisesta kannanhoidollisten poikkeuslupien peruuntumisesta, joita analysoin aiemmin diskurssiluvussa 5.2.5.

”Maan hallituksessa kiistan osapuoliksi löytyvät tuttuun tapaan keskusta ja vihreät. Kiistelystä huolimatta hallituksen on pakko palauttaa petopoliitiikan uskottavuus.”

(MT 31.1.2022)

Vastakkainasettelu tehdään näkyväksi edellisessä sitaatissa eduskuntapuolueista Keskustan ja Vihreiden välille, kun puolueiden susipoliittiset näkemykset eroavat toisistaan. Sitaatti on MT:n pääkirjoituksesta, jossa otettiin niin ikään kantaa suden kannanhoidolliseen metsästykseseen ja sen epäonnistumiseen: vallitseva susipoliittikka näyttäytyy epäuskottavana ja sen ”uskottavuus” on palautettava mitä ilmeisimmin poikkeuslupien täytäntöönpanolla, eli metsästyksellä.

”Suden oikeus peittosi nyt kymmenien tuhansien ihmisten oikeudet.”

(MT 2.2.2022)

Vastakkainasettelu ilmenee edellisessä sitaatissa suden ja ihmisen välillä. Suden oikeutta elää verrataan kymmenien tuhansien ihmisten oikeuksiin, kun poikkeuslupaa hakenut ilmaisee tyytymättömyyttä lupien täytäntöönpanokieltoon. Ilmaisuu ”suden oikeus” on latautunut turhautuneisuutta ja ilmentää negatiivisesti suden suojeluarvoa ja uhanalaisuusluokitusta Suomessa sekä ihmisen ja suden ristiriitaista suhdetta. Susi ikään kuin personoidaan oikeussubjektiksi, jonka oikeus kumoaisi kymmenien tuhansien ihmisten oikeuden elää turvallisesti.

”Metsästyseurat perustelivat tällä kertaa poikkeuslupaa alueen metsäpeurojen suojelulla. Kyse oli niinsanotusta vahinkoperusteisesta lupahakemuksesta. Lauhassa on käynnissä metsäpeuran palautusistutushanke, jonka tavoitteena on uuden metsäpeurapopulaation luominen ---”

(MT 22.2.2022)

”Vielä kun väitetään, etteivät sudet ole tehneet vahinkoja... Viime vuonna sudet tappoivat 22 lammasta. Koiria on mennyt Saunajärven lauman alueella viime vuonna viisi. Lisäksi paria koiraa on raadeltu.”

(MT 2.2.2022)

Vastakkainasettelua luodaan myös eri eläinten välille: tässä aineistossa vastakkainasettelu tai eriarvoisuus luodaan suurpedon ja lemmikin välille ja myös suurpedon ja harvinaisen metsäpeuran välille. Spesismi, eli lajisorto on ihmisen harjoittamaa syrjintää muita eläinlajeja kohtaan. Spesismi asettaa myös eri eläinlajit eriarvoisiin aseisiin, kuten tässä tapauksessa metsäpeurat asetetaan suden

kanssa eriarvoiseen asemaan. (Vilkkä 1996, 124–126.) Suden vahinkoperusteista metsästyslupaa perusteltiin ensimmäisessä aineistoesimerkissä metsäpeurojen palautusistutuksilla. Sudesta puhutaan suurpetona, joka aiheuttaa vahinkoa niin eläimille kuin ihmisillekin. Ihmisille koitunut vahinko on usein taloudellista, esimerkiksi tuotantoeläinten, kuten lampaiden, joutuminen suden saaliiksi. Tällainenkin menetys on usein omistajalle tunteisiin menevä. Lemmikeille aiheutuneet vahingot ovat uutisoinnissa vahvasti. Raadellut lemmikkikoirat saavuttavat samaistumis pintaa sekä kotieläinvahinkoja kokeneissa, että sellaisissa lemmikkienomistajissa, jotka eivät välttämättä ole kokeneet kotieläinvahinkoja.

Jälkimmäisessä sitaatissa puhuu Kuhmon riistanhoitoyhdistyksen toiminnanohjaaja Olavi Pääkkönen, joka esiintyi aiemmin diskurssiluvuissa 5.2.4 ja 5.2.6. Sitaatissa kiteytyy selkeästi susipolitiikan konfliktinen tilanne. Ilmaisun ”väitetään” implikoi, ettei heillä, jotka tuntevat kyseistä laumaa, olisi ”oikeanlaista” tietoa kyseisistä susista. Se, että ”väitetään, etteivät sudet ole tehneet vahinkoa” viittaa Saunajärven susiin, joiden ei, aineiston mukaan, kuitenkaan tiedetä tehneen vahinkoa lauman reviirin alueella Kuhmossa. HS:n artikkeleissa Saunajärven susilaumaa kuvanneet Antti Haataja ja Seppo Ronkainen taas ihmettelevät vahinkoperusteista hakemusta:

”Olen kohdannut ne monta kertaa hiihtäessä tai autosta, ja kertaakaan en ole ehtinyt ottaa edes valokuvaa. Niin nopeasti ne ovat kääntyneet ja hipsineet pois. [---] Haatajan mielestä tämäkään perustelu [metsäpeurojen määrä] ei kestä tarkastelua, sillä kyseisellä alueella on hänen mukaansa hyvin vähän metsäpeuralle sopivaa maastoa muutenkaan.”
(HS 26.1.2022)

”Kotieläinvahinkojakaan nämä sudet eivät ole Ronkaisen käsityksen mukaan aiheuttaneet, vaikka tämä oli yksi susien ampumiseen oikeuttavan poikkeuslupahakemuksen perustelu. [---] Metsäpeura-alueetta seutu ei ole, vaikka susia onkin vaadittu hävitettäväksi nimenomaan metsäpeurojen takia.”
(HS 6.2.2022)

Argumentti metsäpeuran suojelusta ja etenkin sen harvinaisuudesta oli yksi Saunajärven susilaumaan haettujen poikkeuslupien perusteluista. Metsäpeura on silmälläpidettävä laji (Hyvärinen ym. 2019, 576). Poikkeuslupia Saunajärven susilaumaan perusteltiin niin kasvavan metsästysmatkailun kuin metsäpeurojen määrän romahtamisella susilauman alueella. Tämä kuitenkin kyseenalaistettiin

Saunajärven susilaumaa seuranneiden ja kuvanneiden luontokuvaajan Antti Haatajan ja susiasiantuntija Seppo Ronkaisen toimesta. Edelliset aineistoesimerkit viittaavat voimakkaasti eriäviin tietoristiriitoihin (Laaksonen 2013, 213), mutta tässä tapauksessa ristiriidassa on nimenomaan paikallinen tieto, joskin eri näkökulmista.

”Pahinta on, jos nykyinen meno jatkuu. Vastakkainasettelua en halua, mutta ei ole oikein, että pelossa olevat ihmiset ovat aina väärässä”, Hoskonen sanoo.”
(HS 31.1.2022)

Vastakkainasettelu näkyy myös tietoisissa sanavalinnoissa, kun itse sanaa ”vastakkainasettelu” käytetään siten, ettei vastakkainasettelua haluta, mutta sitä kuitenkin luodaan tai vahvistetaan esimerkiksi susialueilla asuvien ja luonnonsuojelujärjestöjen välillä. Luodaan mielikuvaa siitä, että esimerkiksi luonnonsuojelujärjestöt eivät ajattelisi tai ymmärtäisi lainkaan susialueilla asuvien arkea. Toisaalta voidaan luoda myös mielikuvaa siitä, että kaikki susialueilla asuvat kannattaisivat esimerkiksi suden kannanhoidollista metsästystä tai vastustaisivat susia ylipäättään. Aineistoesimerkissä susikysymyksen ristiriitainen luonne on hyvinkin selkeä: vastakkainasettelua ei haluta, mutta pelossa olevat ihmiset ovat väärässä ja heidän huoltansa vähätellään, viitaten maaseudun asukkaisiin, joita ilmeisesti kaupunkilaiset tai luonnonsuojelijat eivät uskoisi tai ymmärtäisi. Sitaatin Hoskonen esiintyi aiemmin diskurssiluvussa 5.2.4.

Aineistossa korostuu kaupunki-maaseutu-vastakkainasettelu, jossa susialueilla asuvien arkea ja huolta vähätellään. Myös luonnonsuojelujärjestöjen oikeutta valittaa poikkeusluvista kyseenalaistetaan ja suden suojelua pidetään liiallisena.

”Hallinto-oikeudet ovat kuitenkin nyt tehneet tulkintaa, jonka seurauksena niistä on tullut päättäjiä ja päättäjistä alamaisia. [---] Nyt ylläpidetään vihanpitoa sekä vähätellään vahinkoja ja ihmisten huolta.”
(HS 31.1.2022)

”Hän [poikkeuslupaa hakenut] kyseenalaistaa sen, että valitusoikeus on annettu luonnonsuojelujärjestöille.”
(MT 2.2.2022)

Ensimmäisen aineistoesimerkin ”vihan ylläpidosta” puhuu Kokoomuksen kansanedustaja Markku Eestilä, joka on aineiston mukaan huolissaan koirametsästyksestä ja sen vaarantumisesta susialueilla. Hän myös ottaa kantaa Suomen riistakeskuksen myöntämiin poikkeuslupiin ja alueellisten hallinto-oikeuksien päätöksiin asettaa luvat täytäntöönpanokieltoon kun ”päättäjistä” tuleekin ”päättäjien alamaisia”, mikä viittaa jo aiemmin käsittelemääni suurpetopoliitiikan arvosteluun ja vallankäytön jakautumiseen. Poikkeuslupaa alueelleen hakenut kyseenalaistaa luonnonsuojelujärjestöjen valitusoikeuden poikkeusluvista, jotka lopulta kaatuivat alueellisten hallinto-oikeuksien välipäätöksiin. Kyseenalaistaminen ilmentää vastakkainasettelua siten, että luonnonsuojelijoilla tai kaupunkilaisilla ei olisi ymmärrystä tai kokemusta maaseudun arjesta ja ihmisten hädästä ja pelosta. Luonnonsuojelujärjestöjen valitusoikeus on usein ainut tapa vaikuttaa susipoliittikkaan (Ratamäki 2009, 133).

Sekä HS (28.1.2022) että MT (31.1.2022) julkaisivat pääkirjoitukset, joissa otettiin kantaa suden kannanhoidolliseen metsästyksen. HS:n pääkirjoitus otti kantaa selkeästi suden suojelun puolesta, korostaen Saunajärven susilauman syrjäistä sijaintia ja ihmetellen lupaa tappaa kokonainen lauma. MT:n pääkirjoitus taas kritisoi susipoliittikkaa laajemmin, ottaen kantaa suden kannanhoidollisen metsästyksen tarpeellisuuteen ja viitaten lisäksi eduskuntapuoleista Vihreiden ja Keskustan eriäviin mielipiteisiin susikonfliktin hallinnassa. Keskusta identifioituu vahvasti maaseutupuolueeksi, joka haluaa ratkaisuja susialueilla asuville ihmisille, Vihreät taas keskittyy enemmän luonnonsuojelunäkökulmaan ja suden uhanalaisuuteen. Huomioitava on myös, että HS, tämän aineiston perusteella, viittaa usein suden uhanalaisuusluokitukseen Suomessa, mutta vastaavasti MT ei kertaakaan mainitse sanaa ”uhanalainen” suden kohdalla. Vastakkainasettelu on huomattavinta kaupungin ja maaseudun välillä. Susialueilla asuvat yhdistävät luonnonsuojelijat usein kaupunkilaisiin (Laaksonen 2013, 211).

Tämän aineiston perusteella vastakkainasettelua tapahtuu median välityksellä eri ihmisten ja ryhmien, kuten luonnonsuojelijoiden ja paikallisten asukkaiden välillä sekä eri eläinlajien, kuten metsäpeuran ja suden välillä. Vastakkainasettelua ilmenee molempien medioiden sisällön vertailusta, kun yleisesti niiden sisältöjen näkökulmat eroavat toisistaan jonkin verran. Mediassa nousee esiin toisistaan eroavat ja ääripäiset mielipiteet ja näkemykset.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä kandidaatintutkielmassa olen tutkinut sitä, miten susista puhutaan kahdessa suomalaisessa sanomalehdessä. Tutkimuskysymykseni olivat: *1. Millaisia teemoja ja toimijoita susiuutisoinnissa esiintyy?* *2. Millaisia susiin liittyviä diskursseja susiuutisoinnissa on löydettävissä?* Aineistoni 42 artikkelia olen kerännyt Helsingin Sanomien ja Maaseudun Tulevaisuuden verkkosivuilta, jotka on julkaistu kevättalvella 2022. Olen analysoinut artikkelit käyttäen diskurssianalyysin keinoja, joilla olen tunnistanut susiuutisoinnin olennaisia diskursseja. Tämän aineiston susidiskurssit olivat: alueellisuus, vallankäyttö, tappaminen, epäluottamus, pettymys, tunteet, rikos, rinnakkaiselo ja vastakkainasettelu.

Susikonflikti näyttäytyy alueellisena, kun Suomen susikanta on jakautunut itäiseen ja läntiseen osapopulaatioon, myös susiin kohdistuvat rikokset ja rikosepäilyt ovat alueellisesti painottuneita. Susi- tai suurpetokonflikti ei näyttäyty vain Suomessa, myös muissa Pohjoismaissa ja muualla Euroopassa sudet ja muut suurpedot aiheuttavat kiistaa ja huolta esimerkiksi maanviljelijöiden keskuudessa. Vallitseva susipolitiikka herättää epäluottamusta ja pettymystä esimerkiksi niin luonnonsuojelijoiden kuin metsästäjien puolelta. Ylikansalliset velvoitteet luovat haasteita kansalliseen päätöksentekoon ja muutoksia vaaditaan puolin ja toisin. Susien läsnäolo aiheuttaa huolta susialueilla asuvien keskuudessa, mutta he kokevat heidän huoltansa vähätelleen kannanhoidollisten metsästyksen peruunnuttua.

Poikkeukselliset luvat suden kannanhoidolliseen metsästyksen nostivatkin kysymyksen ihmisen luontosuhteesta ja keskeisesti ihmisen vallasta muokata ja hallita luontoa omien intressien mukaisesti, vaikka suden metsästysluvat tässä tapauksessa lopulta kaatuivat hallinto-oikeuksien välipäätöksiin. Saunajärven susilauman kohtalonhetket, kun kannanhoidolliset poikkeusluvat koskivat koko lauman metsästämistä, nostivat esiin sekä suomalaisen susipolitiikan monimutkaisen luonteen että nykyisen susikonfliktin tilan: se näyttää olevan aivan yhtä vaikea kuin millaisena se näyttäytyy käyttämässäni kirjallisuudessa. Voi pohtia, miksi susikantaa hoidetaan nimenomaan kannanhoidollisella metsästyksellä eli eläimen tappamisella, vaikka sen on nähty olevan tehoton keino lisätä suden hyväksyttävyyttä etenkin, kun kyseessä on Suomessa erittäin uhanalainen laji.

Susipolitiikka on Ratamäen (2009) mukaan konfliktinen yhteiskunnallinen tilanne, mikä ilmenee myös niin Helsingin Sanomien kuin Maaseudun Tulevaisuuden artikkeleissa. MT:n uutisointi susista

oli herkempää, mikä on huomattavissa aineistoni koossa sekä esille nostamissani esimerkeissä, niissä kuuluu enemmän maaseudulla asuvien ääni kuin HS:ssä. MT:n uutisointi kattoi myös muiden maiden susitilannetta ja suurpetokonfliktia. Molemmissa medioissa uutisoitiin samoista asioista, mutta esimerkiksi Saunajärven susilauman tapaus oli laajemmin esillä Helsingin Sanomissa. HS, tämän aineiston perusteella, korosti luonnonsuojelun näkökulmaa ja oli haastatellut esimerkiksi susialueilla kuvanneita luontokuvaajia, mutta tiedottanut myös Metsästäjäliiton kannasta ja pettymyksestä, joka aiheutui kannanhoidollisen metsästyksen peruuntumisesta. MT:n artikkeleissa ei mainittu kertaakaan suden uhanalaisuusluokitusta, vastaavasti HS:n artikkeleissa viitattiin usein suden uhanalaisuuteen Suomessa.

Vastakkainasettelulla luodaan draamaa julkisessa keskustelussa ja toisaalta tuodaan esiin erilaisia mielipiteitä ja näkökulmia keskusteluun (Sarja 2016, 138). Aineistoni perusteella vastakkainasettelua tapahtuu median välityksellä eri ryhmien välillä esimerkiksi maaseudun ja kaupungin ja luonnonsuojelijoiden ja metsästäjien välillä, mutta se ei ole niin kärjistettyä kuin ennen analyysin tekemistä oletin; sen sijaan analyysissä korostuu vallitseva epäluottamus ja pettymys susikiistan eri osapuolten välillä. Se viestii kiistan ongelmakohtien olemassaolosta. Suden kannanhoito on byrokraattinen prosessi, jossa tieto ja sen implisiittiset ristiriidat ovat keskiössä.

Aiemmin esittelemäni kirjallisuuden mukaan susi herättää voimakkaita tunteita ja susikysymys on vahvasti painottunut maaseudulle. Susitarinat ja sadut ihmissyönneistä ovat susipelon taustalla (Bisi & Kurki 2005, 6, 27–28) ja vaikuttavat nykyiseen susikeskusteluun ja suomalaisten käsitykseen sudesta, mikä näkyi tässäkin aineistossa esimerkiksi vanhempien huolena, kun sudet olivat tulleet katsomaan koulukyytiä odottavia lapsia kenties saalistusmielessä, vaikka ihmisen kimppuun sudet harvoin käyvät (Pulliainen ym. 1999, 140). Medialla on valtaa vaikuttaa siihen, miten uutisaiheista kirjoitetaan ja miten esimerkiksi tässä tapauksessa susi representoidaan (Seppänen & Väliaverron 2012, 92–96).

Ratkaisuja susitilanteeseen toivotaan niin poliitikoilta kuin paikallisilta asukkailta. Jälkimmäisten asiantuntemusta tulee arvostaa, jotta susikonfliktiin voidaan saada järkeviä ja kantavia ratkaisuja. Ympäristökonfliktit ovat monimutkaisia ymmärtää, joten niitä on myös monimutkaista ratkaista. Onkin tärkeää korostaa juuri paikallisväestön tietämystä ja tuntemusta luonnosta ja täsmälajeista, tässä tapauksessa sudesta, osana valtiollista ja ylikansallista päätöksentekoa. Toisaalta on otettava huomioon luonnon tila globaalisesti ja nähtävä Suomen susitilanne osana koko maailman luontoketjua ja ekologisuutta ja voitava luottaa tieteen tekijöiden näkemyksiin ja ennusteisiin.

Analyysi nostaa esiin susiuutisoinnissa positiivisia vivahteita edistää uhanalaisen lajin suojelua, vaikkakin ilmeisimmin vain tietyillä ehdoilla. Suden laitonta metsästystä ei haluta hyväksyä, mutta huoli susialueilla vallitsevasta vaikenemisen kulttuurista on olemassa. Vaikka suden salametsästystä ei hyväksytä, silti suttu halutaan kuitenkin ”poistaa” esimerkiksi metsästysmatkailun vuoksi. Uhanalaisen lajin suojeleminen tietyin ehdoin, usein taloudellisin, ilmentää lyhytnäköistä ja ristiriitaista luontosuhdettamme. On selvää, että nykyinen susipolitiikka ei miellytä eikä välttämättä toimi tarpeeksi hyvin kaikkien osapuolten intressien kannalta. Luontokadon torjuminen tulee varmasti tulevaisuudessa kiristämään susikiistan ratkaisumahdollisuuksien nopeaa tavoittelua.

Tutkimuksen keskeiset rajoitteet liittyvät aineiston laajuuteen. Keräsin tutkimusaineistoni vain kahdesta, valtakunnallisesta suomalaisesta mediasta, joten analyysin tuloksia ei voida yleistää. Aineisto olisi voinut olla laajempi käsittäen lisäksi useampia paikallislehtiä alueilta, joissa susia esiintyy ja joissa paikallista kokemusta susista käsitellään mahdollisesti laajemmin tai eri näkökulmista: paikallislehdistä keskustelu kannanhoidollisesta metsästyksessä olisi saattanut olla monipuolisempaa ja moniäänisempää. Susikeskustelun diskurssit olisivat kaikeksi olleet erilaiset eri ajankohtana, ilman oletustani laajasta uutisoinnista koskien kannanhoidollista metsästystä alkuvuonna 2022.

Vastakkainasettelun tarpeellista muutosta voisi kiinnostavasti tutkia ja pohtia myös maaseudun vetovoimaisuustekijöiden kannalta. Koronapandemian vauhdittama monipaikkaisuus on yleistä – kaupungeista muuttaa yhä enemmän ihmisiä maaseudulle. Heidän luontosuhteensa tai odotuksensa uutta elinympäristöä kohtaan saattavat olla hyvinkin erilaiset kuin perinteisillä, vakiintuneilla maaseutuväestöillä. Millainen rooli maalle muuttaneilla tai siellä osittain asuvilla kaupunkilaisilla on tulevaisuuden suurpetopoliittisissa kysymyksissä? Tuleeko se joskus merkitsemään vastakkainasettelua maaseudun sisäisten, eri näkemyksiä edustavien väestöryhmien välillä ja syveneekö susikysymys entisestään?

7 LÄHTEET

- Bisi, J. & Kurki, S. (2005). *Susipuhetta Suomessa: maakunnalliset ja kansalliset odotukset ja tavoitteet susikannan hoidossa*. Seinäjoki: Helsingin yliopisto, maaseudun tutkimus- ja koulutuskeskus.
- Björklund, H., Hiltunen, K., Purhonen, J., Rainio, M., Sääskilahti, N., & Vallius, A. (2022). Ristiriitainen luontosuhde. *Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja*.
- Boitani, L., Phillips, M., & Jhala, Y. (2018). *Canis lupus* (errata version published in 2020). *The IUCN Red List of Threatened Species 2018*: e. T3746A163508960. <https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2018-2.RLTS.T3746A163508960.en>.
- Chandelier, M., Steuckardt, A., Mathevet, R., Diwersy, S., & Gimenez, O. (2018). Content analysis of newspaper coverage of wolf recolonization in France using structural topic modeling. *Biological conservation*, 220, 254–261.
- Cimatti, M., Ranc, N., Benítez-López, A., Maiorano, L., Boitani, L., Cagnacci, F., Čengić, M., Ciucci, P., Huijbregts, M. A. J., Krofel, M., López-Bao, J. V., Selva, N., Andren, H., Bautista, C., Ćirović, D., Hemmingmoore, H., Reinhardt, I., Marenče, M., Mertzanis, Y., ... Santini, L. (2021). Large carnivore expansion in Europe is associated with human population density and land cover changes. *Diversity & Distributions*, 27(4), 602–617. <https://doi.org/10.1111/ddi.13219>
- FACE (n.d.) About Face. Haettu osoitteesta: <https://www.face.eu/about-face/>, 23.4.2023
- Fairclough, N. (1997). *Miten media puhuu*. Tampere: Vastapaino.
- Fernández-Gil, A., Cadete Da Rocha Pereira, D., Dias Ferreira Pinto, S. M., & Di Silvestre, I. (2018). *Large carnivore management plans of protection: best practices in EU member states*. European Parliament.
- Haataja, A. (2023). *Tappajat – Suurpetojen kilpajuoksu ravintoketjun huipulle*. Helsinki: Tammi.
- Haila, Y. & Lähde, V. (2003). Luonnon poliittisuus: Mikä on uutta? Teoksessa Yrjö Haila & Ville Lähde (toim.) *Luonnon politiikka*. Tampere: Vastapaino, 7–36.
- Heikkinen, S., Valtonen, M., Härkälä, A., Helle, I. Mäntyniemi, S., & Kojola, I. (2021) Susikanta Suomessa maaliskuussa 2021. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 39/2021. Luonnonvarakeskus. Helsinki.
- Helsingin Sanomat (2022). Hallituksen syksyn suurin riita syntyi luonnon ennallistamisesta – Tästä on kyse. 1.11.2022. Haettu osoitteesta: <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009150664.html>, 19.2.2023
- Hyvärinen, E., Juslén, A. K., Kempainen, E., Uddström, A., & Liukko, U-M. (Eds.) (2019). *Suomen lajien uhanalaisuus 2019 - Punainen kirja: The 2019 Red List of Finnish Species*. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. <http://hdl.handle.net/10138/299501>

- Ilvesviita, P. (2005). *Paaluraudoista kotkansuojeluun: suomalainen metsästyspolitiikka 1865–1993*. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Jokinen, A., Juhila K., & Suoninen, E. (2016). *Diskurssianalyysi: teoriat, peruskäsitteet ja käyttö*. Tampere: Vastapaino.
- Jokinen, T., Laaksonen M., Ovaskainen O., Arresto A., Salo, P., Säynevirta, S., Vilkka, L., Manninen, M., & Laine, M. (2013). *Suden suusta: Luonto-Liiton susiopas*. Katajamäki: Print & Media.
- Kansallinen mediatutkimus (2022). Haettu osoitteesta: <https://mediaauditfinland.fi/wp-content/uploads/2022/11/KMT-2022-lukijamaarat-liite.pdf>, 29.11.2022
- Laaksonen, M. (2013). *Susi*. Helsinki: Maahenki.
- Luonnonsuojelulaki 1096/1996. Haettu osoitteesta: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961096>, 29.11.2022
- Luonnonvarakeskus (2022a). Kysymyksiä ja vastauksia susikannan suotuisan suojelutason viitearvotyöstä. Haettu osoitteesta: <https://www.luke.fi/fi/uutiset/kysymyksia-ja-vastauksia-susikannan-suotuisan-suojelutason-viitearvotyosta>, 19.4.2023
- Luonnonvarakeskus (2022b). Luke on kehittänyt työkaluja susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittelyyn. Haettu osoitteesta: <https://www.luke.fi/fi/uutiset/luke-on-kehittanyt-tyokaluja-susikannan-suotuisan-suojelutason-viitearvojen-maarittelyyn>, 20.11.2022
- Luonnonvarakeskus (2022c). Suomen susikannan painopiste yhä enemmän lännessä. Haettu osoitteesta: <https://www.luke.fi/fi/seurannat/susikannan-seuranta/suomen-susikannan-painopiste-yha-enemman-lannessa> 5.4.2023
- Luontodirektiivi: Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21.5.1992 luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta. Haettu osoitteesta: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992L0043&from=ES>, 29.11.2022
- Lähdesmäki, H. (2020). Susien paikat: Ihminen ja susi 1900-luvun Suomessa. *Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja* 127. Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä. Haettu osoitteesta: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/71524>, 29.11.2022
- Lähdesmäki, H. & Ratamäki, O. (2015). Kykenemmekö luopumaan susifetisistä? –Kriittinen luenta suomalaisesta susihistoriasta. *Suden kanssa*, 16–41.
- Maa- ja metsätalousministeriö (2019). Suomen susikannan hoitosuunnitelma. Haettu osoitteesta: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161865/MMM_2019_24.pdf, 29.11.2022
- Maa- ja metsätalousministeriö (2021a). Maa- ja metsätalousministeriön asetus poikkeusluvalla sallittavasta suden metsästyksestä metsästysvuonna 2021–2022. Haettu osoitteesta: https://valtioneuvosto.fi/documents/1410837/1822248/susiasetus_fi_final.pdf/54eb441

[2-e894-e220-0d93-429606c083f8/susiasetus_fi_final.pdf?t=1639475974559](https://mmm.fi/documents/1410837/105372830/Susiasetus_muistio_2021-2022FINAL.pdf/eee7f4c9-4dda-6906-8eaa-555a2e95ca1e/Susiasetusmuistio_2021-2022FINAL.pdf?t=1641826987007),
29.11.2022

Maa- ja metsätalousministeriö (2021b). Maa- ja metsätalousministeriön asetus poikkeusluvalla sallittavasta suden metsästyksestä poronhoitoalueen ulkopuolella metsästysvuonna 2021—2022. Haettu osoitteesta:

https://mmm.fi/documents/1410837/105372830/Susiasetusmuistio_2021-2022FINAL.pdf/eee7f4c9-4dda-6906-8eaa-555a2e95ca1e/Susiasetusmuistio_2021-2022FINAL.pdf?t=1641826987007, 29.11.2022

Maa- ja metsätalousministeriö (2021c). Tiedote: Suden kannanhoidollinen metsästys käynnistyy vuoden 2022 alussa. Haettu osoitteesta: <https://valtioneuvosto.fi/-/1410837/suden-kannanhoidollinen-metsastys-kaynnistyy-vuoden-2022-alussa>, 25.11.2022

Maa- ja metsätalousministeriö (2022). Tiedote: Susikannan hoitosuunnitelmaa päivitettävä tuoreen tutkimustiedon perusteella. Haettu osoitteesta: <https://mmm.fi/-/susikannan-hoitosuunnitelmaa-paivitettava-tuoreen-tutkimustiedon-perusteella>, 29.11.2022

Maaseudun Tulevaisuus (2022). Hallituksen rivit repesivät, kun keskusta asettui opposition kannalle – luonnonsuojelulaki muuttuu metsänomistajalle myönteisemmäksi. 29.11.2022. Haettu osoitteesta: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/metsa/84ccf478-1684-4bc6-8465-8bb115c05b78>, 18.2.2023

Metsästyslaki 615/1993. Haettu osoitteesta:

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930615#a18.2.2011-159>, 23.1.2023

Mäntyniemi, S., Valtonen, M., Helle, I., Johansson, H., Ponnikas, S., Nivala, V., Harmoinen, J., Herrero, A., Heikkinen, S., Kvist, L., Aspi, J., Kojola, I., & Holmala, K. (2022). Suomen susikannan suotuisan suojelutason viitearvojen määrittäminen: Loppuraportti 2022. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 80/2022. Haettu osoitteesta: <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/552242>, 25.11.2022

Newman, N., Fletcher, R., Robertson, C. T., Eddy, K., & Nielsen, R. K. (2022). Digital News Report 2021. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism. Haettu osoitteesta: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2022>, 5.4.2023

Ojala, M. & Matikainen, J. (2022). Heikentynyttä vai eriytynyttä? Suomalaisten luottamus uutismediaan. *Media & Viestintä*, 45(1), 44–67. <https://doi.org/10.23983/mv.115653>

Peuhkuri, T. (2004). *Tiedon roolit ympäristökiistassa*. Turku: Turun yliopisto.

Pohja-Mykrä, M. & Kurki, S. (2013). Strong community support for illegal killing challenges wolf management. *European Journal of Wildlife Research*, 60(5), 759–770. <https://doi.org/10.1007/s10344-014-0845-9>

Poliisilaki 872/2011. Haettu osoitteesta: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110872>, 23.4.2023

Pulliainen, E. (1984). *Petoja ja ihmisiä*. Helsinki: Tammi.

- Pulliainen, E. (2013). *Susihukka*. Varkaus: Kopijyvä Oy.
- Pulliainen, E., Rautiainen, L., Hissa, R., & Lehtelä, S. (1999). *Suurpetomme: karhu, susi, ahma, ilves*. Kajaani: Arcticmedia.
- Pulliainen, E. & Rautiainen, L. (2019). *Suomalainen susi*. Helsinki: Minerva Kustannus Oy.
- Rannikko, P. (2012). Susien suojelun tragedia: autoetnografinen tutkimus salametsästyksen paikallisesta hyväksyttävyydestä. *Alue ja ympäristö*, 41(2), 70–80.
- Rannikko, P. (2020). Suden salametsästys ja vaikenemisen kulttuuri. *Oikeus*, 1, 74–93.
- Ratamäki, O. (2009). *Yhteiskunnallinen kestävyys ja hallinta suomalaisessa susipolitiikassa*. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Räikkönen, J., Vucetich, J. A., Vucetich, L. M., Peterson, R. O., & Nelson, M. P. (2013). What the Inbred Scandinavian Wolf Population Tells Us about the Nature of Conservation. *PLoS One*, 8(6), e67218–e67218. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0067218>
- Salvatori, V., Balian, E., Blanco, J. C., Carbonell, X., Ciucci, P., Demeter, L., Marino, A., Panzavolta, A., Sólyom, A., von Korff, Y., & Young, J. C. (2021). Are Large Carnivores the Real Issue? Solutions for Improving Conflict Management through Stakeholder Participation. *Sustainability (Basel, Switzerland)*, 13(8), 4482–. <https://doi.org/10.3390/su13084482>
- Sarja, T. (2016). *Kuka oikein tietää: kun mielipide haastoi tieteen*. Jyväskylä: Docendo.
- Seppänen, J. & Väliverronen, E. (2012). *Mediayhteiskunta*. Tampere: Vastapaino.
- Suomen luonnonsuojeluliitto (2016). Tiedote: Suden kannanhoidollinen metsästys epäonnistui. Haettu osoitteesta: <https://www.sll.fi/2016/03/17/suden-kannanhoidollinen-metsastys-epaonnistui/>, 5.4.2023
- Suomen luonnonsuojeluliitto (2022). Tiedote: Ministeriö petti lupauksensa, kun se käynnisti suden kannanhoidollisen metsästyksen – vaarana susikannan romahdus. Haettu osoitteesta: <https://www.sll.fi/2022/02/28/ministerio-petti-lupauksensa/>, 4.4.2023
- Svane-Mikkelsen, N. (2018). Media aesthetic methodologies: Analysing media stories of nature and wildlife. In *Cultural Sustainability and the Nature–Culture Interface* (1st ed., Vol. 1, pp. 225–239). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315625294-16>
- Takula, M. (2020). *Susien mailla*. Jyväskylä: Docendo.
- Teperi, J. (1977). *Sudet Suomen rintamaiden ihmisten uhkana 1800-luvulla*. Helsinki: Suomen historiallinen seura.
- Vilka, L. (1996). *Eläinten tietoisuus ja oikeudet: kettutyttöfilosofiaa ja susietiikkaa*. Helsinki: Yliopistopaino.

- Väliverronen, E. (2014). Media-analyysi ympäristötutkimuksessa. Teoksessa Ilmo Massa (toim.) (2014). *Polkuja yhteiskuntatieteelliseen ympäristötutkimukseen*. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press, 135–150.
- WWF (2022). WWF Pettyi: Luonnonsuojelulaki vesittyi ympäristövaliokunnassa. Haettu osoitteesta: <https://wwf.fi/uutiset/2022/11/wwf-pettyi-luonnonsuojelulaki-vesittyi-ymparistovaliokunnassa/>, 18.2.2023
- Yle Uutiset (2022). Susijahti, joka ei koskaan alkanut – näin repivä riita susista leimahti jälleen. 15.2.2022. Haettu osoitteesta: <https://yle.fi/a/3-12311724>, 15.1.2023
- Ympäristöministeriö (n.d.). Suomen biodiversiteettipolitiikka. Haettu osoitteesta: <https://ym.fi/suomen-biodiversiteettipolitiikka>, 25.11.2022
- Ympäristöministeriö (2022). Tiedote: Suomalaisten huoli luonnon tilasta kasvanut – luontokato tunnistetaan nyt merkittäväksi uhaksi. Haettu osoitteesta: <https://ym.fi/-/suomalaisten-huoli-luonnon-tilasta-kasvanut-luontokato-tunnistetaan-nyt-merkittavaksi-uhaksi>, 5.4.2023

8 LIITTEET

Aineistoluettelo	
Helsingin Sanomat	
Otsikko	Julkaisupäivämäärä
1. Useita ihmisiä epäillään laittomasta suden metsästyksestä Pohjois-Karjalassa – neljä vangittu	25.1.2022
2. Suomi antoi luvan suuren ja poikkeuksellisen syrjäisen susi- lauman jokaisen yksilön ampumiselle: ”Se on ollut päätösharkintamme lopputulema”	26.1.2022
3. Saunajärven sudet tapetaan turhaan	a. 28.1.2022
4. Ministeri Emma Kari arvosteli susilauman ampumislupaa – vaatii linjausten siirtämistä koko hallitukselle	b. 28.1.2022
5. Kuhmon syrjäinen susilauma säästyy tappamiselta – hallinto-oikeudet ympäri Suomea kielsivät sudenmetsästyksen aloittamisen ensi viikolla	c. 28.1.2022
6. Metsästäjäliitto tiedottaa olevansa ”tyrmistynyt”, kuvailee susitulannetta mahdottomaksi	d. 28.1.2022
7. Susilupien toimeenpanon kieltäminen kismittää poliitikkoja: ”Tällainen pelleily on surullista”	31.1.2022
8. Suden elämää	6.2.2022
9. Susi juoksi auton alle Kehä I:llä	22.2.2022
10. Susi harhaili hyvin harvinaista reittiä pitkin Helsingissä – Asiantuntijat yrittävät nyt ymmärtää, minne auton alle jäänyt eläin pyrki	23.2.2022
11. Dna-testi paljasti: Susi ei purrut koiranulkoiluttajaa	a. 25.2.2022
12. Helsingissä lopetettu susi lähetettiin taksilla Ouluun tutkittavaksi – Eläinlääkäreitä suretti, kun hän paneutui pedon kuntoon	b. 25.2.2022
13. Poliisi: Sudeksi epäilty eläin seurasi koiranulkoiluttajaa Vaasassa	5.4.2022
14. Mies ajoi suden päältä maastoautolla järven jäällä	6.4.2022

Aineistoluettelo**Maaseudun Tulevaisuus****Otsikko****Julkaisupäivämäärä**

Otsikko	Julkaisupäivämäärä
1. Susijahti alkoi Ruotsissa – reilun kuukauden aikana on lupa kaataa 27 sutta	3.1.2022
2. Suurpetojen aiheuttamat vahingot huolestuttavat Euroopassa – ”EU:n toimien puute tässä asiassa aiheuttaa vakavaa haittaa”	10.1.2022
3. Tältä kuulostaa, kun sudet ulvovat taajaman kupeessa Varsinais-Suomessa – alle puolen kilometrin päässä koulusta	12.1.2022
4. Joka kolmas ehdokas antaisi susipäätökset aluevaltuustoille – maakuntien itsehallinnon vahvistamista kannattaa yli puolet	14.1.2022
5. Ontuva susi lopetettiin Kurikassa – ”Suden vammaan ei epäillä liittyvän rikosta”	18.1.2022
6. Kaikista susiluvista valitettiin hallinto-oikeuksiin – valittajat vaativat metsästyksen myönnetyille poikkeusluville myös täytäntöönpanokieltoa	19.1.2022
7. Usean henkilön epäillään osallistuneen laittomaan susijahtiin Ilomantsissa vuoden 2020 lopulla – neljä vangittu törkeästä metsästysrikoksesta epäiltynä	25.1.2022
8. IS: Turun hallinto-oikeus kielsi Someron Somerniemen kolmen suden metsästystä koskevan poikkeusluvan	27.1.2022
9. Suden kannanhoidollinen metsästys ei ala – hallinto-oikeudet kielsivät kaikkien poikkeuslupien täytäntöönpanon	a. 28.1.2022
10. Metsästäjäliitto tyrmistyi susikannan hallinnan umpikujasta – ”Ensi talven metsästysluvista päätettävä ajoissa”	b. 28.1.2022
11. Kokeilu onnistui, laamat tottuivat työhönsä lammaslauman suojelijoina – ei tiedetä, kohtasivatko ne susia vai eivät	29.1.2022
12. Susijahti vaihtui hallinnolliseksi farssiksi	31.1.2022
13. Susimaakunnissa turhauuttiin poikkeuslupien täytäntöönpanokieltoon – ”Suden oikeus peittosi kymmenien tuhansien ihmisten oikeudet”	2.2.2022
14. Susien myrkytystapaukseen kytkeytyvät kaksi lieksalaista petoyhdyshenkilöä ja yksi reviiiryhteistyöryhmän jäsen erotetaan tehtävästään	3.2.2022
15. Yksitoista sutta ja ympäristöliikkeen valitus kaatuivat Norjassa – sitten valtio otti jahdin omiin käsiinsä	a. 17.2.2022
16. Ruotsin susijahdissa ammuttiin 28 eläintä – lupia kannanhoidolliseen metsästyksen myönnettiin yhteensä 33	b. 17.2.2022
17. Rötösten valvontaan uutta virtaa	20.2.2022
18. 33 suden on tilastoitu kuolleen metsästysvuoden aikana – pääosa eläimistä on ammuttu poikkeusluvilla poronhoitoalueella, mutta myös liikenne on verottanut	a. 22.2.2022

19. Riistakeskus hylkäsi vahinkoperusteisen lupahakemuksen susien metsästyksen Lauhanvuorella	b. 22.2.2022
20. Poliisi lopetti vakavasti loukkaantuneen suden Helsingissä	c. 22.2.2022
21. Poliisi: Susi ei purrut Kauhajoella	25.2.2022
22. Video: ”Sudet kuuluvat luontoon, mutta haluan suojella omiani” – Laumanvartijoiden suosiossa yksi rotu on ylitse muiden, Tiirinkosken tilan emännälle Lucia ja Renzo tuovat levollisen unen	11.3.2022
23. Suvaitsevaisuus suurpetoja kohtaan on saavuttanut rajansa tai vähentynyt monin paikoin, toteavat Euroopan maanomistajat, tuottajat ja metsästäjät	19.3.2022
24. Susien läsnäolo aiheuttaa lähialueen lampureille raskasta stressiä, osoitti ruotsalaistutkimus	23.3.2022
25. Susien DNA-näytteitä kertyi lähes kolmannes vähemmän kuin vuotta aiemmin – vapaaehtoisten keräämien näytteiden määrä kuitenkin kasvoi edellisestä kaudesta	31.3.2022
26. Susien DNA-näytteiden keräys päättyi tältä talvelta – Oulun ja Kainuun riistakeskusten alueelta kerättiin yli 200 näytettä	a. 6.4.2022
27. Mies ajoi suden päälle maastoautolla – poliisi tutkii törkeänä metsästyks- ja eläinsuojelurikoksena	b. 6.4.2022
28. Käräjäoikeus hylkäsi keiteleläisen miehen syytteen susien metsästämisestä myrkkysyötteillä	12.4.2022